

**T.C.
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ALGILANAN EBEVEYN ÇATIŞMASI VE ROMANTİK
BAĞLANMA BOYUTLARININ UYUM PROBLEMLERİNİ
YORDAYICI ROLÜ**

Ecem ŞİMŞEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ARSLANTÜRK

İSTANBUL, Ocak 2021

T.C.
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ALGILANAN EBEVEYN ÇATIŞMASI VE ROMANTİK
BAĞLANMA BOYUTLARININ UYUM PROBLEMLERİNİ
YORDAYICI ROLÜ

Ecem ŞİMŞEK
(192005073)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih :

Tezin Savunulduğu Tarih : 28.12.2020

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Pınar ARSLANTÜRK
(İstanbul Okan Üniversitesi)

Diğer Jüri Üyeleri : Dr. Öğr. Üyesi Zeynep MAÇKALI
(İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Fuat AKGÜL
(İstanbul Okan Üniversitesi)

İSTANBUL, Ocak 2021

TEŞEKKÜR

Tez çalıőmamın her aőamasında desteğini esirgemeyip, geribildirimleriyle bana yol gosteren değerli tez danıőmanım Doc. Dr. Pınar Arslantürk hocama teşekkür ederim.

Beni bugünlere getiren, verdiğim her kararda beni destekleyen, tezimin her aőamasında bana katkıda bulunan, motive eden, beni sabırla dinleyen ve desteğini esirgemeyen anneme, babama ve kardeőime minnetlerimi sunarım. Çalıőmam boyunca her zaman yanımda olan arkadaőım Merve Ayvalli'ya teşekkür ederim.

Son olarak, hayatımın her anında yanımda olan, güvenen ilgisi ve sevgisiyle beni mutlu eden sevgili eőim Evrim Şimşek'e tüm kalbimle teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
TABLO LİSTESİ	x
BÖLÜM 1 GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	1
1.2. ARAŞTIRMA SORULARI	1
1.3. HİPOTEZLER	2
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
BÖLÜM 2 LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	4
2.1. ALGILANAN EBEVEYN ÇATIŞMASI	4
2.1.1. Algılanan Ebeveyn Çatışması ve Uyum Problemleri	5
2.1.2. Algılanan Ebeveyn Çatışması ve Romantik Bağlanma.....	9
2.2. BAĞLANMA KURAMI.....	12
2.2.1. Yetişkinlik Dönemi Bağlanma.....	12
2.2.2. Romantik Bağlanma.....	13
2.2.3. Romantik Bağlanma Stilleri	14
2.2.4. Romantik Bağlanma ve Uyum Problemleri.....	15

BÖLÜM 3 YÖNTEM.....	18
3.1. ÖRNEKLEM.....	18
3.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	19
3.2.1. Kişisel Bilgi Formu.....	19
3.2.2. Çocukların Evlilik Çatışması Algısı Ölçeği (ÇEÇAÖ).....	19
3.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE).....	20
3.2.4. Kısa Semptom Envanteri (KSE).....	21
3.3. İŞLEM.....	21
3.4. VERİ ANALİZ TEKNİĞİ.....	22
BÖLÜM 4 BULGULAR.....	24
4.1. KADINLARIN UYUM PROBLEMLERİNİN YORDANMASINA İLİŞKİN REGRESYON ANALİZLERİ.....	24
4.2. ERKEKLERİN UYUM PROBLEMLERİNİN YORDANMASINA İLİŞKİN REGRESYON ANALİZLERİ.....	25
4.3. TÜM POPÜLASYONUN YORDANMASINA İLİŞKİN YAPILAN REGRESYON ANALİZİ.....	27
4.4. UYUM PROBLEMLERİNİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI.....	31
4.5. DEPRESYONUN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI.....	32
4.6. ANKSİYETENİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI.....	33
4.7. OLUMSUZ BENLİĞİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI.....	34
4.8. SOMATİZASYONUN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI.....	35
4.9. HOSTİLİTENİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI.....	36
BÖLÜM 5 TARTIŞMA VE SONUÇ.....	37
5.1. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİNİN TARTIŞILMASI.....	37
5.1.1. Kadınların Uyum Problemi ve Güvensiz Bağlanma Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	37

5.1.2. Erkeklerin Uyum Problemi ve Güvensiz Bağlanma Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	38
5.1.3. Bireylerin Uyum Problemleri İle Algıladıkları Ebeveyn Çatışması ve Güvensiz Bağlanma Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	39
5.1.4. Algılanan Ebeveyn Çatışması ve Bağlanma Boyutlarının Uyum Problemlerini ve Uyum Problemlerinin Alt Boyutlarına İlişkin Ölçme Modellerinin Tartışılması	40
5.2. SINIRLILIKLAR.....	41
5.3. ÖNERİLER	41
KAYNAKÇA	43
EKLER.....	46

ÖZET

ALGILANAN EBEVEYN ÇATIŞMASI VE ROMANTİK BAĞLANMA BOYUTLARININ UYUM PROBLEMLERİNİ YORDAYICI ROLÜ

Araştırmanın amacı, bireyin çocuklukta ebeveyn çatışmasına ait anıları ile yetişkinlik dönemi romantik bağlanma boyutlarının, şimdiki uyum davranışlarını yordayıcılık etkisini incelemektir. Araştırma, yaş ortalaması 19.51 olan 454 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında; “Kişisel Bilgi Formu”, “Çocukların Evlilik Çatışması Ölçeği”, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri”, “Kısa Semptom Envanteri” kullanılmıştır. Bireylerin algıladıkları ebeveyn çatışması ve romantik bağlanma boyutlarının, uyum problemlerini anlamlı bir biçimde yordayıp-yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analizler hem tüm popülasyon hem de kadın ve erkek bireyler için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacına yönelik yapılan analizler sonucunda, kadınların uyum problemleri ile kaygılı bağlanma boyutları arasında pozitif orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kadınların uyum problemleri ile kaçınmacı bağlanma boyutları arasında yine pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadınların uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise pozitif düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Erkeklerin uyum problemleri ile kaygılı bağlanma boyutları arasında ise pozitif orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, erkeklerin uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise yine pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Erkeklerin uyum problemleri ile kaçınmacı bağlanma boyutları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bunun yanı sıra, tüm bireylerin uyum problemleri ile kaygılı bağlanma boyutları arasında pozitif orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

Bireylerin uyum problemleri ile kaçınmacı bağlanma boyutları arasında yine pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Tüm bireylerin uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise pozitif düşük düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Sonuçlar, ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn Çatışması, Uyum Problemleri, Romantik Bağlanma, Cinsiyet.

ABSTRACT

THE PREDICTIVE ROLE OF THE PERCEPTION OF INTERPARENTAL CONFLICT AND ROMANTIC ATTACHMENT DIMENSIONS ON PSYCHOLOGICAL DISTRESS

The current study examines the predictive role of adult romantic attachment dimensions on the relationship between childhood memories of interparental conflict and current psychological distress. The study was conducted with 454 University students with a mean age of 19.51. “Children’s Perceptions of Interparental Conflict Scale”, “Experiences in Close Relationships-Revised Scale “,”Brief Symptom Inventory” and “Demographic Data Sheet” were used to collect data. In the current study, a separate Multiple Regression analysis was conducted to inquire whether the perception of interparental conflict and the dimensions of adult romantic attachment has any predictive role on adults’ psychological distress. The analyses were conducted for the whole sample as well as for each gender separately. The results indicate that for females, there is a significant moderate positive relationship between the anxious attachment style and psychological distress. Similarly, results show a significant moderate positive relationship between the avoidant attachment style and psychological distress for females. In addition, results indicate a weak but significant relationship between the perception of interparental conflict and females’ psychological distress. For males, the results indicate that there was a moderately significant relationship between the anxious attachment style and psychological distress. Also, results indicate a significant relationship between the perception of interparental conflict and males’ psychological distress. On the other hand, results indicate that there is no significant relationship between the avoidant attachment style and psychological distress for males. Finally, results indicate a significant moderate positive relationship between the

individual's anxious attachment and psychological distress. The same relationship was also found for the avoidant attachment style. The results also show a weak but significant relationship between the perception of interparental conflict psychological distress for the whole sample. The results were discussed in light of the relevant literature.

Keywords: interparental conflict, psychological distress, romantic attachment, gender.

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Uyum problemlerinin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli	31
Şekil 2. Depresyonun yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli.....	32
Şekil 3. Anksiyetenin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli.....	33
Şekil 4. Olumsuz benliğin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli	34
Şekil 5. Somatizasyonun yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli	35
Şekil 6. Hostilitenin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli	36

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Betimsel istatistikler	18
Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizi için kullanılan uyum indeklerine ait kesme noktaları	23
Tablo 3. Kadınların uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon sonuçları	24
Tablo 4. Erkeklerin uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon sonuçları	26
Tablo 5. Bireylerin uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon sonuçları	27
Tablo 6. Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeğine ait doğrulayıcı faktör analizi sonuçları	29
Tablo 7. Kısa Semptom Envanteri'nin tek boyutlu olarak test edilmesine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları	29
Tablo 8. Kısa Semptom Envanterinin çok boyutlu olarak test edilmesine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları	30
Tablo 9. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri'ne ait doğrulayıcı faktör analizi sonuçları	30
Tablo 10. Uyum problemlerinin yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları	31
Tablo 11. Depresyonun yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları	32
Tablo 12. Anksiyetenin yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları	33
Tablo 13. Olumsuz benliğin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli	34
Tablo 14. Somatizasyonun yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları	35
Tablo 15. Hostilitenin yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları	36

BÖLÜM 1 GİRİŞ VE AMAÇ

İlgili literatür incelendiğinde, bireylerin, ebeveynlerinin çatışmasına yönelik yaşadıkları erken deneyimleri ve sonraki algılarının, onların psikolojik uyumları üzerinde olumsuz etki yarattığı görülmektedir (Cusimano & Riggs, 2013; Grych & Fincham, 1990; Turner & Kopiec, 2006). Araştırma bulgularına göre, bu erken deneyimler kişinin duygusal güvenliğini, bağlanmasını ve yaşam boyu yaşadığı ilişkileri etkilemektedir. Bazı araştırmacılar, ebeveyn çatışmasına maruz kalan çocukların daha fazla kendilerini suçladıkları ve tehdit algıladıkları, kendini suçlamanın daha çok dışa yönelim; algılanan tehdidin ise daha çok içe yönelim problemleriyle ilişkili olduğunu vurgulamaktadır (Grych, Fincham, Jouriles, & McDonald, 2000). Buna göre, çocukluğunda yoğun ebeveyn çatışmasına maruz kalan kişi yaşamının sonraki yıllarında kendi romantik ilişkisinde daha çok kıskançlık ve güvensizlik hissederken psikolojik iyi olma konusunda da risk taşıdığı görülmektedir (Cusimano & Riggs, 2013; Hayashi & Strickland, 1998). Düşük özgüven, yüksek stres ve az tatmin, mutluluk düzeyinde azalma ve psikolojik iyi olma konusundaki risk faktörleri olarak görülmektedir (Amato & Sobolewski, 2001; Cusimano & Riggs, 2013)

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Yukarıda belirtilen bilgilerden hareketle bu çalışmanın amacı, bireyin ebeveyn çatışması algısı ve yetişkinlik dönemi romantik bağlanma boyutlarının, şimdiki uyum davranışları üzerindeki yordayıcı etkisini, cinsiyet bazında incelemektir.

1.2. ARAŞTIRMA SORULARI

Bu çalışma aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır.

- 1- Kadınların algıladıkları ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları, uyum problemlerini yordamakta mıdır?
- 2- Erkeklerin algıladıkları ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları, uyum problemlerini yordamakta mıdır?

- 3- Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları, uyum problemlerini yordamakta mıdır?
- 4- Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutlarının uyum problemlerini ve uyum problemlerinin alt boyutlarını yordamasına ilişkin ölçme modelleri doğrulanmakta mıdır?

1.3. HİPOTEZLER

H1: Kadınların algıladıkları ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları uyum problemlerini yordar.

H2: Erkeklerin algıladıkları ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları uyum problemlerini yordar.

H3: Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları uyum problemlerini yordar.

H4: Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutlarının uyum problemlerini ve uyum problemlerinin alt boyutlarını yordar.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ebeveynler arasında yaşanan çatışmalar çocuklar açısından birtakım uyum problemlerine sebep olmaktadır ve stres yaratan bir etkidir. Dolayısıyla, ebeveyn çatışması, çocukların uyum problemi yaşamasında önemli bir öngörücü unsurdur. İlgili literatürde, romantik bağlanma açısından bakıldığında, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde daha fazla güvensiz bağlanma gerçekleştirdikleri belirtilmiştir (Zinbarg, 2002).

Ebeveynler arası çatışmanın arttığı bu dönemde çatışmanın neden olabileceği faktörlerin ve bireylerin ileride romantik ilişkilerine yönelik etkisinin araştırılması önemli görülmektedir.

Yapılan literatür taramasında, çocukların algıladığı evlilik çatışması ve gösterdikleri uyum problemlerini araştıran çalışmalara ulaşılmaktadır. Ancak, ebeveynleri arasında çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde ki bağlanma stillerine ve uyum problemlerine yönelik sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır.

Bu çalışmada, bireyin çocukluktaki ebeveyn çatışmasına ait anıları ile yetişkinlik dönemi romantik bağlanma boyutlarının, şimdiki uyum davranışlarını yordayıcılık etkisini anlamak, literatüre ve uygulama alanına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

BÖLÜM 2 LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

2.1. ALGILANAN EBEVEYN ÇATIŞMASI

Ebeveynlerin, yaşam içerisinde kurdukları iletişim sırasında tarafların birbirleriyle anlaşamamaları ve uyum gösteremedikleri durumlar karşısında çatışma yaşamaları olasıdır. Ebeveynler arasında yaşanan çatışma, küçük tartışmalardan şiddetli kavgalara kadar farklı düzeylerde yaşanabilmektedir. Dolayısıyla, çocuklar, anne ve babalarının birbiri arasındaki uyumlu ilişkiden etkilendiği gibi çatışma olduğu durumlardan da etkilenmektedir. Aile içerisinde ebeveynler arasında çatışmaların yaşanması kaçınılmazdır. Ebeveynler arası çatışma var olan sorunlar karşısında yeterli şekilde çözüm üretilmemesinden de kaynaklanabilir. Evlilik çatışması; çocukları etkilediği gibi eşler arasında uyumsuzluk, anlaşmazlık ve karşıtlık durumunun ortaya çıkması olarak tanımlanmaktadır (Profeta, 2002) Buna göre, anne baba arasındaki çatışmanın çocuk tarafından nasıl değerlendirildiği ve ya çocuğun anne babasının ilişkisine yönelik algısı olarak tanımlanabilir. Ebeveyn çatışması, çocuğun algıladığı anne baba çatışması üç temel boyuta dayandırılarak açıklanmaktadır (Grych ve Fincham, 1990). Bu boyutlar, tehdit, başa çıkma ve suçlamadır. Buna göre, çocuğun algılanan ebeveyn çatışması algısı üç temel sorudan oluşmaktadır. “Anlaşmazlık beni nasıl etkileyecek? (Tehdit)”, “Çatışma ile ilgili ne yapabilirim? (Başa çıkma)” ve “Çatışmanın sorumlusu kim? (Suçlama)” (Grych ve Fincham, 1990).

Literatürde, ebeveynler arasında yaşanan çatışmaların, bireylerin gelişim dönemlerindeki etkileri çok sayıda çalışmanın konusu olduğu görülmektedir (Cummings ve Davies, 1994; Grych ve Fincham, 1990)

Ebeveynler arasındaki çatışmalar yapıcı ve yıkıcı olmak üzere iki gruba ayrılır. Yapıcı çatışmalar; ebeveynlerin çatışmayı, destek, fiziksel ve sözel şefkat, sorun çözme becerisi gibi yollarla devam ettirdiği, yıkıcı çatışmalarda ise sözel ve fiziksel saldırganlık, tehdit gibi olumsuz yollarla devam ettirdiği çatışmalar olarak tanımlanmaktadır (Cummings ve Davies, 1994)

2.1.1. Algılanan Ebeveyn Çatışması ve Uyum Problemleri

Ebeveynler arasında yaşanan çatışmalar çocuklar açısından birtakım uyum problemlerine neden olmaktadır ve stres yaratan bir etkidir. Dolayısıyla, ebeveyn çatışması, çocukların uyum problemi yaşamada önemli bir öngörücü unsurdur. Bu öngörücü unsur, çocukluk problemleri için geçerli olup içe yönelim ve dışa yönelim problemlerini içermektedir (Jacobson, 1978; Zil & Peterson, 1986; Slater, Long, Forehand, & Fauber, 1988). Yapılan çalışmalar, çatışmanın evli, boşanmış ve boşanmak üzere olan bireyler arasında geçtiğini ve çatışmanın çocuk üzerinde hem klinik hem de klinik olmayan bir etkisi olduğunu bildirmektedir (Brody & Long, Fauber, Forehand, 1987; Peterson & Zill).

Uluslararası literatür incelendiğinde, birçok çalışma sonucunda elde edilen bulgular, çocukların algıladığı evlilik çatışması ve gösterdikleri uyum problemlerinin ilişkili olduğu belirtilmektedir (Davies ve Cummings, 1994; Şirvanlı, 1999; Crockenberg ve Langrock, 2001; Cummings, Davies, Keller, 2005). Çocuğun, duygusal ve davranışsal tepkileri ve bunların işlevselliği, akademik performansı ve entelektüel becerileri, sosyal ve kişiler arası ilişkileri uyum davranışları içerisinde yer almaktadır. İlgili literatürde, ebeveynler arası çatışmasının çocukların gelişiminde ve psikopatoloji göstermelerinde ilişkili olduğu bildirilmektedir (Harold ve Sellers, 2018).

Ayrıca, çocukların anne ve babaları ile kurdukları ilişkilerinde de evlilik çatışmasının etkili olduğunu gösteren bulgular mevcuttur (Phares ve Compas, 1992). Evlilikte kadınların ve erkeklerin çatışmadan etkilenme durumlarının farklılaşması sebebiyle, bu çatışmanın çocuk-ebeveyn ilişkilerini etkileme biçimi farklılık gösterebilir. Örneğin baba-çocuk ilişkisi evlilikte yaşanan stresten erkeklerin daha fazla etkilenmesi ve eşlerine karşı gösterdikleri geri çekilmeyi çocuklarına da gösteriyor olmaları sebebiyle anne-çocuk ilişkisinden daha fazla etkilendiği belirtilmektedir (Peterson ve Zill, 1986). Bu durumun da çocukların reddedilmiş ve sevgisiz hissetmelerine sebep olabilir. Bu bağlamda ebeveyn çatışması, çocukların ebeveynlerine güvenli bağlanmalarını da etkileyen bir durum olmakla birlikte ebeveyn ilişkisindeki güvenli bağlanma çocuğun ebeveynlerini güvenli bir üs olarak görmesini de engelleyebileceği belirtilmektedir (El-Sheikh ve Elmore-Staton, 2004). Ebeveyn-çocuk ilişkisinin evlilik çatışmasından

etkileniyor olması evlilik çatışmasının çocuklar üzerindeki etkilerinin anlaşılabilmesi açısından da oldukça önemlidir (Osborne ve Fincham, 1996).

Araştırmacılar, ebeveynleri arasındaki düşmanca davranışlara maruz kalan çocukların ortalama %50'lik kısmının davranış problemi gösterdiğini bildirmektedir (Cummings ve Davies, 1994). Bunun yanı sıra, ebeveyn çatışmasıyla karşı karşıya kalmasına rağmen uyum problemi göstermeyen çocukların da olduğu görülmektedir. (Fincham, 1994; Cummings ve Davies, 1994).

Buna göre, evlilik çatışması ile uyum problemleri arasındaki ilişkinin detaylı incelenmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Anılan ilişkiyi incelemeye yönelik ilgili literatürde bazı modeller yer almakla birlikte, bunlardan baskın olarak kullanılan modellerden birinin “Bilişsel Bağlamsal Model” olduğu gözlenmektedir.

Bilişsel bağlamsal model, Grych ve Fincham (1990) tarafından önerilen ve ebeveyn çatışmasını çocukların ne şekilde algıladığı ve bunu etkileyen faktörleri açıklamayı amaçlayan bir modeldir. Bu modelde, çocukların iki süreçte bu çatışmayı algıladıkları belirtilmektedir. Birincil süreç, çocuğun çatışmadan kendisi ile ilgili bilgileri alması ve değerlendirmesini içerir. Çatışmanın çocuk tarafından olumsuz olarak değerlendirilmemesi durumunda, çocuk bu çatışmadan etkilenmeyebilir. İkincil süreç ise, daha karmaşık bilişsel bir süreçtir. Burada çocuk çatışmanın nedeni, çatışmadan sorumlu kişi ve çatışmayla başa çıkma durumu gibi etkenleri açıklamaya çalışır (Grych ve Fincham, 1990). Buna göre, çatışma nedenini, bütün yaşamını etkileyecekmiş gibi algılayan ve kendini çatışma sebebi olarak gören çocuk bu çatışmadan daha çok etkilenebilir.

Fincham ve Grych (1990), aynı zamanda, ebeveyn çatışmasının sıklık, kapsam, yoğunluk, çözümlene olma üzere dört boyutu olduğunu belirterek, bu boyutları şu şekilde ifade etmişlerdir.

İlk olarak **sıklık** boyutunda, ebeveyn çatışmasına maruz kalan çocuklarda potansiyel olarak iki zıt etkiden söz edilmektedir. Bunlardan birincisi, çatışmaya daha sık maruz kalan çocukların çatışmaya duyarsızlaşması ve daha az uyum problemi göstermesi, ikincisi ise çocukların çatışmaya daha duyarlı hale gelerek daha fazla uyum problemi göstermesidir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, çocukların daha sık çatışmaya maruz kalması ile uyum problemlerinin görülme sıklığı arasında pozitif korelasyon olduğu yönündedir (O'Leary ve Porter, 1980; Campbell, 1987; McCombs, 1988).

İkinci boyut olan **yoğunluk** boyutunda, evlilik çatışmasında yoğunluk kavramı sakin tartışmalar ile fiziksel şiddet aralığına karşılık gelmektedir. Evlilikte şiddetle ilgili yapılmış çalışmalarda, çatışmanın yoğunluğu ve çocukların uyum problemleri arasında ilişki olduğu belirtilmektedir (Jaffe, Wolfe, Zak ve Wilson, 1985; Murphy, Jouriles ve O'leary, 1989). Ayrıca yapılan araştırmalarda, fiziksel saldırganlığın çocuklar üzerinde sözel saldırganlıktan daha fazla stres oluşturduğu ifade edilmektedir (Cummings, Zahn-Waxler ve Radke-Yarrow, 1981). Tüm kanıtlardan yola çıkılarak bir değerlendirme yapıldığında, evlilik çatışması sık olsa bile, düşük yoğunlukta olmasının, çocukların uyum problemleri üzerindeki etkisinin az olduğu görülmektedir (Grych ve Fincham 1990).

Üçüncü boyut olan **kapsamda** ise, çatışmanın konusunun da, çocuğun çatışmadan etkilenme ve bunu davranışlarına yansıtmasında etkili olan faktörlerden biri olduğu görülmektedir. Morrison ve Block (1981) ve Klein, Snyder, Faulstich, Gdowski ve LaCombe (1988) çatışmanın konusunun çocuk üzerinde oluşturduğu stres farklılıkları ve bunu davranışlarına yansıtması arasında ilişkilerin bulunduğunu belirtmişlerdir.

Son boyut olan **çözümleme** de ise, çatışmaların nasıl çözüldüğünün, çocuklar üzerindeki etkilerini değiştirdiği belirtilmektedir. Çatışmalarını başarıyla çözen ebeveynler, çocukları için sosyal yetkinlik ve başa çıkma becerilerinin artmasına yol açabilecek pozitif problem modelleri oluştururken; zayıf çatışma çözümü olan ebeveynler sürekli gerginliğe ve daha sık çatışma dönemlerine neden olabilirler. Bu durumun da, çocuklardaki uyum problemlerini etkilemesi olasılığını arttırdığı belirtilmiştir (Grych ve Fincham 1990).

Tüm bunlara ek olarak, modelde yer alan durumların dışında ebeveyn çatışması ve çocukların gösterdikleri uyum problemleri arasındaki ilişkiyi etkileyen farklı değişkenlerin de olduğu belirlenmiştir. Buna göre, yapılan çalışmalar çocukların algıladıkları çatışmanın, çocukların yaş gruplarına göre de farklılaştığını göstermiştir (Grych, 1998; Şendil, 1999; Jenkins ve Buccioni, 2000). Çocukların yaşının büyümesi ile birlikte zihinsel becerilerinin de gelişim göstermesi, çatışmayı algılama durumlarını etkilediğinden, çatışmaya yönelik gösterdikleri davranışsal ve duygusal tepkiler de yaşlarına göre farklılaşmaktadır.

Bunun yanı sıra, çocukların cinsiyeti de, çatışmaya gösterdikleri davranışsal ve duygusal tepkilerdeki farklılık kaynaklarından bir diğeridir. (Grych ve Fincham, 1990).

Çalışmalardan elde edilen sonuçlarda, ebeveyn çatışması sonucunda kız çocuklarda üzüntü duygusu ve içselleştirilmiş sorunlar görülürken, erkek çocuklarda daha çok öfke ve dışsallaştırılmış sorunlar görülmektedir (Langrock ve Crockenberg, 2001; Lindsay ve Davies, 2004; Grych, 1998).

Anılan ilişkiyi incelemeye yönelik kullanılan bir diğer model “Duygusal Güvenlik Modeli” olduğu gözlenmektedir. Davies ve Cummings (1994) duygusal-güvenlik modelini önererek modeli düzenleyici süreç olarak tanımlamakta ve duygusal süreçlerin önemini vurgulamaktadır. Model, çocuğun ebeveyninin çatışması sırasında ebeveynleri arasındaki öfkeye maruz kaldığını ve duygusal güvenliğinin etkilendiğini ileri sürer. Bu bağlamda modelde, ebeveyn çatışmasının çocuğun duygusal güvenliği üzerindeki etkisinin önemli olduğuna işaret edilmektedir (Mann ve Gilliom, 2002). Konuyla ilgili yapılan çalışmalar, ebeveynler arası çatışmanın ebeveyn çocuk arasındaki güvenli bağlanmayı ve ebeveynler arasındaki ilişkinin güvenliğine zarar verdiğini ayrıca çocuğun güvenlik temelli ebeveyninden algıladığı güveni bozduğunu göstermektedir (El- Sheikh & Elmore-Staton, 2004; Cusimano ve Riggs, 2013).

Görüldüğü gibi, yapılan araştırmaların çoğunda, ebeveyn çatışmasının ergenlik çağı öncesi çocuklar üzerindeki etkisi incelenmektedir. Ancak bazı araştırmalarda, ergenlerin de ebeveyn çatışmasından etkilendiği bildirilmektedir (Harold ve Conger, 1997). Buna göre, ebeveyn çatışmasının ergenlik problemleri için, önemli bir bağımsız belirleyici unsur olduğu gösterilmektedir (Amato, Loomis, & Booth, 1995; Kenny & Donaldson, 1991; Tannenbaum, Neighbors, & Forehand, 1992). Buna göre, ilgili çalışmada, ebeveynleri arasındaki çatışmayı yüksek algılayan ergenlerin, daha fazla yalnızlık hissettiklerini ve akran ilişkilerine yönelik zorbalık davranışlarının daha fazla olduğu bulunmuştur (Sayıl, Tepe, ve Kumru,2019). Depresyon ve suç işleme ergenlik problemleri içerisinde yer almaktadır. Bunlara ek olarak literatürde, üniversite öğrencilerinde, ebeveynleri arasındaki çatışma ile yeterlilik algısı ve tehdit negatif ilişki gösterirken, buna karşın ebeveynleri arasındaki çatışma ile yeterlilik, öz-güven ve kimlik bütünlüğüyle ise pozitif ilişkili olduğu bildirilmektedir (Bickham ve Fiese, 1997). Tüm bunlara ek olarak, ebeveyn çatışmasına maruz kalan bireylerin, daha fazla depresyon ve yalnızlık duygusu yaşadıkları bulunmuştur (Kumar ve Mattanah, 2018).

2.1.2. Algılanan Ebeveyn Çatışması ve Romantik Bağlanma

Literatürde, duygusal güvenlik modelinin bağlanma teorisinden ortaya çıkarak genişlediği bildirilmektedir. Evlilik çatışması kapsamında, çocuklar bir aile içindeki ilişkileri değerlendirir ve bu değerlendirmeler doğrudan Bowlby (1969) tarafından kavramsallaştırılmış içsel çalışma modelinin (internal working model) oluşumu ile ilgilidir. Bu modeller hem davranışları hem de gelecekteki ilişkilerdeki davranışların yorumlanmasını yönlendirir. Örneğin bireylerin romantik ilişkilere ilişkin beklentileri, ebeveynlerinin ve bakıcılarının onlarla nasıl etkileşimde bulunduğu ile gözlemlenerek öğrenilir. Aynı zamanda ergenler ebeveynleri duygusal, fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarının sağlanmasında güvenli bir temel olarak algıladıklarında, ebeveynler arası çatışmaya maruz kaldıklarında dahi içselleştirme ve dışsallaştırma belirtilerinin daha düşük düzeyde gösterdikleri belirlenmiştir (Woodhouse, Dykas, ve Cassidy, 2009). Ebeveynler arası çatışmanın olumsuz etkileri ve daha önceki tehdide ait hatıraları çocukların gelecekteki çatışmalara verdikleri tepkileri etkileyebildiği bildirilmektedir (McDonald ve Grych, 2006). Bu nedenle, çocuklukta maruz kalınan ebeveyn çatışması ve yetişkinlikteki psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin araştırılması uyum problemleri gösteren bireylerde ebeveyn çatışmasının etkisini görebilmek adına oldukça önemli olduğu belirtilmektedir (Cusimano ve Riggs, 2013).

Algılanan ebeveyn çatışması ve romantik bağlanma bir arada değerlendirildiğinde, yoğun ebeveyn çatışmasına maruz kalan çocukların, ebeveynleri arasındaki ilişkiyi ve etkileşimin nasıl olduğunu gözlemleyerek, ileride kendi romantik ilişkilerinde, geçmiş deneyimlerinden öğrendiklerine göre yön verebildikleri görülmektedir. Bu bağlamda yapılan ilgili çalışmalarda, ebeveyn çatışması yaşayan bireyin, kendisi ve başkasına yönelik olumsuz algılar geliştirerek çeşitli risk faktörlerine sahip olduğunu bildirilmektedir (Nicolotti, El-Sheikh, & Whitson, 2003; Cusimano ve Riggs, 2013). Bu noktada, çocuklukta başlayan kaygı, depresyon, sağlık problemleri, düşmanlık ve saldırganlık risk faktörleri olarak görülmektedir.

Bunlara ek olarak, ebeveyninin çatışmasına maruz kalan birey tutarsız davranışlar gösterme eğilimindedir. Örneğin bir dakika önce ebeveyni tarafından destek görürken hemen sonrasında korkutucu davranışlara şahit olmaktadır. Dolayısıyla, birey

ebeveynleri hakkında çelişkili algı geliştirerek benliği hakkındaki sevgi ve desteğe ilişkin karmaşa yaşamaktadır. Bireyin ebeveynlerine yönelik geliştirdiği çelişkili algısı öz-saygı, mutsuzluk ve kaygı duygusuyla ilişki olarak ev dışındaki ilişkilerini etkilediğini göstermektedir (Cusimano ve Riggs, 2013, Nicoletti, El- Sheikh, & Whitson, 2003).

Bununla birlikte Wekerle ve Wolfe (1999) anne ve babası arasındaki çatışmaya maruz kalan çocukların ileride kaygı, depresyon ve yıkıcı davranışlarda bulunmasının yanında, romantik ilişkilerinde partnerlerine karşı kötü muamele etme olasılığının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Ayrıca, bazı araştırmacılar, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde de, daha fazla kıskançlık ve terk edilme korkusu yaşama eğilimleri olduklarını vurgulamışlardır (Hayashi ve Strickland, 1998; Rodrigues ve Kitzmann, 2007). Bununla birlikte konuyla ilgili diğer bir araştırma bulgusunda, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde daha fazla güvensiz bağlanma gerçekleştirdikleri de bildirilmektedir (Zinbarg, 2002).

Bu bağlamda konuyla ilgili literatürde, ebeveynler arasındaki kronik çatışmanın, psikolojik problemlere ve çocukların yetişkinlik döneminde ilişki zorlukları yaşamalarına sebep olduğu bildirilmektedir (Amato & Booth, 1991; Booth & Edwards, 1990).

Yukarıda söz edilen bulgular ışığında, bireyin romantik bağlanmasının, çocuklukta ebeveyn çatışmasına ait anıları değerlendirildiğinde, ebeveynler arası ilişkilerin bireylerin romantik gelişiminde rol oynayabileceği öngörülmüştür.

Bireyin yetişkinlik dönemi romantik bağlanmasının çocuklukta ebeveyn çatışmasına ait anıları değerlendirildiğinde, ebeveynler arası ilişkilerin ergenlerin romantik gelişiminde rol oynayabileceği düşünülmektedir. Ebeveyn ilişkisini gözlemlemek ergenlerin romantik ilişkileri öğrenmelerinin bir yolu olduğundan, özellikle ebeveynler arası çatışmanın ergenlerce algısı, ergenlerin romantik faaliyetini anlamak için önemli olabilir. Bu bağlamda, ergenler, ebeveynlerinin duygusal olarak birbirlerine uyumlu olmadığını veya geçimsizliği çözemediklerini gözlemlediği takdirde evde ve diğer sosyal alanlarda benzer karakteristiği göstermeye daha eğilimli olmaktadır (Steinberg, Davila ve Ficham, 2006). Yapılan birçok çalışmada,

ebeveynlerin zayıf çatışma çözme becerileri ve duygu düzenlemelerinin ergenin özgüvenine, flört sıklığına ve mevcut erkek arkadaşıyla ilişkisinin ciddiyetinin derecesine yansıdığı bildirilmektedir (Long, 1986;1987; Steinberg, Davila ve Ficham, 2006) Algılanan ebeveyn çatışmasının ergenin romantik ilişkisinde ki zayıf çatışma çözme stratejileriyle ilişkilidir.

Literatürde, algılanan ebeveyn çatışmasının, geç ergenlik dönemindeki romantik ilişkilerde meydana gelen sorunlarla ilişkili olduğu öne sürülmüştür. Buna göre, romantik ilişkilerde yaşanan sorunlar çiftler arasındaki ifade etme eksikliği, duygusal dışavurum, güvensizlik, aşırı bağımlılık ve onaylanma ihtiyacıdır (Rodrigues ve Kitzmann, 2007)

Algılanan ebeveyn çatışması ve geç ergenlik dönemi romantik ilişkiler üzerine yapılan çalışmalar, ebeveyn çatışmasının kişiler arası güveni, aşk stillerini, cinsel davranışları, ilişkiye yönelik inançları, birlikte yaşama, evlilik ve boşanmaya karşı tutumun etkilerine odaklanmıştır (Gabardi Rosen, 1992; Sprague & Kinney, 1997; Rodrigues ve Kitzmann, 2007). Buna göre, geçmişte aile içerisinde olumsuz ilişkileri deneyimleyen bireylerin romantik ilişkileri üzerinde negatif yönde etkisi olduğu, buna karşın geçmişte aile içerisinde pozitif ilişkileri deneyimleyen bireylerin romantik ilişkileri üzerinde ise pozitif etkisi olduğu bulunmuştur (Rodrigues ve Kitzmann, 2007). Bazı araştırmacılar, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde de daha fazla kıskançlık ve terk edilme korkusu yaşama eğilimleri olduklarını vurgulamışlardır (Hayashi ve Strickland, 1998; Rodrigues ve Kitzmann, 2007). Ayrıca yapılan çalışmalarda, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin kendi romantik ilişkilerinde daha fazla güvensiz bağlanma gerçekleştirdikleri bulunmuştur (Zinbarg, 2002)

Görüldüğü gibi, ebeveyn çatışması aile içerisinde mutsuzluğa neden olmaktadır. Dolayısıyla, evlilikteki mutsuzluk aile içerisindeki ilişkileri etkiler, ebeveynler arasındaki kronik çatışma psikolojik problemlere ve çocukların yetişkinlik döneminde ilişki zorlukları yaşamalarına sebep olur (Amato & Booth, 1991; Booth & Edwards, 1990). Netice olarak, genç yetişkinler kişiler arası ilişkilerinde zayıf ebeveynlik modeline maruz kalmıştır. Bu da kişiler arası ilişkilerinde daha fazla kaygı yaşamasına, sabit ilişki kurmada güçlük çekmesine ve ilişkilerinden doyum alamamasına sebep olabilir (Amato, 2000).

Genel olarak değerlendirildiğinde romantik ilişkilerinde güvenli bağlanmayan kişilerin uyum problemlerine daha yatkın olduğu görülmüştür.

2.2. BAğLANMA KURAMI

Bağlanma teorisi, çocuk ve bakım veren kişi arasında kurulan bağ ile ilgilendirir, bu bağ sonucunda çocuğun benlik algısı ve sosyal çevreye karşı bakış açısı olur. Bowlby'nin bağlanma teorisi aynı zamanda bir sosyal ve kişilik gelişimi modelidir (Bowlby, 1973). İlgili literatürde, bağlanma ilişkisinin çocuğun gelişen kişiliği üzerinde derin bir etkisi olduğunu savunarak, bu kurulan bağın kalitesi ve yapısı büyük ölçüde bakım veren kişinin duygusal olarak var olması ve çocuğun ihtiyaçlarına cevap vermesiyle şekillenir (Bowlby, 1973).

Bowlby (1969) bağlanma sistemini, bebeklikte gelişim gösteren ve yaşam boyu devam eden benliği ve ilişkileri içsel çalışan modele dayandırmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmalardan bazıları, içsel çalışan modelin duygusal, koruyucu ve bilişsel bileşenleri içerdiğini göstermektedir (Bretherton, Main ve Kaplan; Cassidy, 1985).

2.2.1. Yetişkinlik Dönemi Bağlanma

Literatürde, alışan modellerin ebeveyn ve çocuk arasındaki erken deneyimlerin yansımaları olduğundan, çalışan modelin gelişimiyle bireylerin erken bağlanma deneyimleri gelecek dönemdeki aşk ilişkisinin kurulmasına temel oluşturduğu veya gelecekteki ilişkilerinde kısıtlama meydana getirdiğini bildirilmektedir (Cusimano ve Riggs, 2013). Bu bağlamda, yaşamın ilk yıllarında kristalize olmaya başlayan bağlanma örüntülerinin yetişkinlikte özellikle de romantik ilişkilerde benzer dinamiklerle işlev görmeye devam ettiğini gösteren çok sayıda araştırma vardır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Collins ve Read, 1990; 1994; Feeney, 1999; Hazan ve Shaver, 1987). Yetişkin bağlanma biçimleri ilk olarak, Main, Kaplan ve Cassidy (1987) tarafından yaklaşık incelenmeye başlanmıştır. Yetişkinlikteki bağlanma sürecini açıklayan iki tane farklı yöntem vardır.

Birinci yöntem gelişimsel psikolojiyle ortaya çıkmıştır ve en iyi temsilcisi ise Mary Main ve arkadaşlarıdır. Main ve arkadaşları yetişkinin zihinsel temsillerini yetişkin bağlanma görüşmesiyle ölçmüştür (AAI; George, Kaplan, & Main, 1985). Bu

doğrultuda, birinci yöntem daha çok klinik araştırmacılar tarafından kullanılmaktadır. Bu yöntemin odaklandığı nokta ebeveynlerin zihinsel temsillerine göre bağlanma, ebeveynlik davranışları ve çocuğun bağlanma biçimidir. Yapılan bu çalışma doğrultusunda, yetişkinlerin erken dönem bağlanma örüntülerini nasıl yansıttıkları açıklanmaktadır. Yöntemde, görüşme ve gözlem tekniğı kaynak alınarak yetişkin bağlanma boyutlarının ölçülmesi amaçlanmaktadır.

İkinci yöntem sosyal/kişilik psikolojisinden ortaya çıkarak, yetişkinlerde güvensiz bağlanma iki tane duyuşsal-davranışsal boyutla ölçülmüştür. Daha çok sosyal psikologlar tarafından kullanılmaktadır. Kaygı ve kaçınma duyuşsal-davranışsal boyutlardır (Brennan, Clark, & Shaver, 1998). Bu bağlamda yapılan ilgili çalışmalarda, duyuşsal-davranışsal boyutların zihinsel temsillere benzediğı bildirilmektedir (Crowell, 2008) İlgili literatürde, bu yöntem, çoğunlukla yakın ilişkiler konusunda çalışan ve bağlanma teorisini yakın ilişkileri açıklamada çerçeve yaklaşım olarak benimseyen sosyal psikologlar tarafından geliştirildiğı bildirilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Hazan ve Shaver, 1994; Shaver ve Mikulincer, 2005)

Bu iki yöntemde farklı olan, birincide ebeveynlik davranışları erken çocukluk dönemi deneyimlerine dayandırılarak açıklanmaktadır. İkincide ise, romantik ilişki davranışları açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu çalışma, ikinci yöntemin üzerine odaklanmaktadır. Bu yönteme göre, yetişkin bağlanma stilleri, “benlik” ve “diğerleri” boyutlarında incelenerek güvenli, kaygılı ve kaçınan olarak gruplandırılmıştır.

2.2.2. Romantik Bağlanma

Bowlby (1988) erken çocukluk döneminde geliştirilen bağlanma stillerinin kişilerin yaşamları süresince gelişimlerini ve ruh sağlıklarını doğrudan etkilediğini söylemiştir. Erken yaşlarda ebeveynleri ile olumsuz yaşantı gösteren bireylerin, güvensiz bağlanma geliştirdikleri ve bunun sonucunda da yakın ilişkilerinde sorun yaşamasının yanı sıra, çeşitli uyum problemlerine de yatkın oldukları belirtilmiştir (Albus, Dozier ve Stovall, 1999; Snyder ve Shorey, 2006).

Buna göre, bağlanma stratejilerinde görülen farklılıklar, bireylerin ebeveynleri ile yaşadığı deneyimlere dayalı olarak farklılık göstermektedir. Dolayısıyla, romantik bağlanma bireylerin ebeveynleri ile gösterdikleri bağlanma farklılıkları ile açıklanabilir (Hazan ve Shaver, 1994).

Birçok ergen, aileleriyle aralarında bulunan uzaklığı arttırırken akranlarıyla ise aralarında bulunan yakınlığı arttırma ihtiyacı hisseder. Ergenler geç ergenlik dönemine girdiğinde genişleyen sosyal ağlardan, yeni arkadaşlıklar ve romantik ilişkilerin gelişmesine doğru yakın bir ilişki geliştirmeye başlarlar. Bu bağlamda araştırmacılar, romantik ilişkileri; devam eden, gönüllü olarak kurulan etkileşim ve çekim yapıları olarak tanımlamaktadır (Brown, Feiring, & Furman, 1999; Rodrigues ve Kitzman, 2007).

Ergenlik dönemindeki romantik ilişkiler birden fazla amaca hizmet etmesine rağmen, romantik ilişkilerin bir ögesi çiftlerin arasında kurulan romantik bağlanmadır (Gray & Steinberg, 1999; Rodrigues ve Kitzmann, 2007). Tıpkı daha hayatlarının başında olan bebekler ve aileleri arasında kurulan şefkat bağları gibi, geç ergenlik dönemindeki romantik ilişkilerde ki bağlanma da yetişkin çiftlerin arasında oluşan şefkat bağları sürecindeki gibi olduğu bildirilmektedir (Hazan & Shaver, 1987; Rodrigues ve Kitzman, 2007).

Bağlanma ile ilgili yapılan çalışmalar çoğunlukla bebeklik ve çocukluk dönemlerine yönelik olsada, son zamanlarda yetişkinlikteki bağlanma stillerine yönelik araştırmalar artarak devam etmektedir.

Bireyler romantik ilişki içerisindeyken birbirileri arasında duygusal, zihinsel ve fiziksel olarak bağlanmaktadır. Bu doğrultuda romantik ilişkisine ihtiyaç duymaktadır.

Bağlanma stratejilerinde görülen farklılıklar bireylerin ebeveynleri ile yaşadığı deneyimlere dayalı olarak farklılık göstermektedir ve romantik bağlanma bireylerin ebeveynleri ile gösterdikleri bağlanma farklılıkları ile açıklanabilir (Hazan ve Shaver, 1994).

2.2.3. Romantik Bağlanma Stilleri

Hazan ve Shaver (1987) Ainsworth tarafından geliştirilmiş olan üçlü bağlanma biçimini, yetişkinlere yönelik olan, yakın ilişkiler için tanımladıkları romantik ilişkilerde bağlanmayı üç boyutta tanımlamaktadırlar. Dolayısıyla, çocuklukta geliştirilen bağlanma güvenli bağlanma, kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanma olmak üzere üç farklı kategoride sınıflandırılmaktadır, romantik bağlanma da yine bu kategorilerde sınıflandırılır (Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall, 1978). Buna araştırmaya göre, bebeklik dönemindeki bağlanmanın yetişkinlik dönemindeki

bağlanmayla benzediğini ve romantik ilişkilerinde üç grubun farklılaşacağı bulunmuştur.

Hazan ve Shaver (1987) güvenli bağlanan yetişkinler; kendilerine güvenen, sevmeye değer görürler, sosyal açıdan girişkenlik gösteren, doyum verici ilişkiler yaşamakta ve ilişki içerisinde oldukları kişilere destekleyici davranan bireyler olduğunu belirtmektedir. Bu bireyler birbirlerine karşı mutluluk ve güvene dayalı bir ilişki içerisinde olurlar. Buna karşın kaygılı bağlanan yetişkinlerin; duygusal iniş çıkışları olduğu, partnerine karşı kıskançlık ve takıntılı davranışlar gösterdiğini belirtmektedirler. Kaçınan bağlanma yetişkinler, ilişkilerinde yakınlık kurmak istememekte, partnerine karşı ise mesafeli davranmaktadırlar.

İlgili literatürde, yetişkinlik dönemi bağlanması, erken dönem ebeveyn çocuk ilişkilerinden etkilendiği için ebeveynleriyle güvenli bağlanan bireylerin kaygılı ve kaçınan bağlanan bireylere göre, ebeveynlerinin daha saygılı ve onaylayıcı tutum gösterdikleri bildirilmektedir. Buna göre, bağlanma stili bireyin kendisi ve sosyal ilişkileri ile ilişkilidir. Ayrıca, kaygılı bağlanan bireylerin kendilerine yönelik daha şüphelidirler ve başkaları tarafından terk edileceğine ilişkin endişe duymaktadırlar. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler, kendilerine karşı beğeni duyarlar ve çevresindeki kişileri genel olarak olumlu yönde değerlendirirler. Bu çalışma, erken dönem bağlanması ile yetişkinlik dönemi bağlanması arasındaki ilişkiyi keşfetmeye doğru önemli bir adımdır.

2.2.4. Romantik Bağlanma ve Uyum Problemleri

Romantik ilişkilerinde güvenli bağlanan kişilerin, ilişkileri hakkında kaygılı bağlanan kişilere göre, daha olumlu olduğu ve partnerlerine güvenme olasılıklarının daha yüksek olmasıyla birlikte, ilişkilerini de güvensiz bağlanan kişilere göre daha uzun sürdürme eğiliminde oldukları belirtilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Ayrıca bu bireylerin ilişkilerinde kendilerine daha güvenli, ilişkiye dahil ve sıcak olduğu ifade edilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Hazan ve Kobak (1991) bu bireylerin evlilik doyumlarının da daha yüksek olduğunu vurgulamaktadır. Literatürde, güvenli bağlanan yetişkinler partnerinin ihtiyacına yönelik güvensiz bağlanan yetişkinlere göre daha iyi destekte bulunabilme becerileri olduğundan daha güvenli bir barınak sunabildikleri ve

partnerlerinin kişisel amaçlarını keşfedebildikleri bildirilmektedir (Collins, Guichard, Ford ve Feeney, 2006).

Bununla birlikte, bazı araştırmacılar güvenli bağlanan bireylerin patolojik belirtilere sahip olma risklerinin daha düşük olması nedeniyle üzüntülü durumlar karşısında yaşadıkları sorunlara karşı daha kolay çözüm üretebildiklerini vurgulamaktadır (Cusimano ve Riggs, 2013). Ayrıca güvenli bağlanan kişilerin üzüntülü durumlar karşısında başa çıkma kaynakları düşük olduğu zaman başkalarının kaynaklarından yararlanmaya çalıştıkları bildirilmektedir (Riggs, Jacobvit ve Hazen, 2002).

İkinci olarak, romantik ilişkisinde kaygılı bağlanma stratejisi gösteren bireyler, başkalarına gösterilen yakınlıktan rahatsızlık duyarlar ve partnerlerini kıskanma eğilimi gösterdiği bildirilmektedir (Hazan ve Shaver, 1994). Ayrıca ilişkilerinde başkalarına bağımlılık ve düşük özgüven gösterme eğilimindedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Bununla birlikte, kaygılı bağlanan bireylerde reddedilme ve terkedilme korkusu gözlendiği belirtilmektedir (Sümer, 2006). Kaygılı bağlanma gösteren bireyler yaşadığı ilişkilerde onay görme ve sürekli yakınlık arama davranışlarını gösterdiği ifade edilmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007; Thompson, 1999). Ayrıca yapılan çalışmalarda, kaygılı bağlanan bireylerin depresyona meyilli olduğu ve daha fazla depresyon belirtisi gösterdiği birçok çalışmada görülmüştür (Simpson, 2003; Cole-Detke ve Kobak, 1996). Ayrıca kaygılı bağlanan bireylerin bağımlı kişilik bozukluğu gösterdiğini belirleyen çalışmalar da mevcuttur (Shorey ve Synder, 2006). Bununla birlikte Cohen, Shaver, Crawford, Gillath, Kasen ve Pilkonis (2006) kaygılı bağlanan bireylerin antisosyal, narsisistik, histrionik, bağımlı, obsesif-kompulsif belirtilerle ilişkilendiği belirtilmektedir. Ayrıca yapılan çalışmalar, yüksek seviyede kaygılı bağlanma yaşayan kişinin semptomları kaygı, sosyal kaygı, kişiler arası stres ve düşük yaşam doyumu olduğunu belirtmektedir (Eng, Heimberg, Hart, Scheier, & Liebowitz, 2001; Wei et al., 2005).

Üçüncü olarak, kaçınmacı bağlanma stratejisi sergileyen bireylerin ise, romantik ilişkisindeki kişiyle arasına mesafe koymayı tercih ettikleri ve romantik ilişkileri ile ilgili negatif inançları olduğu belirlenmiştir (Hazan ve Shaver, 1994). Bununla birlikte bu bireylerin yüksek özgüven, düşük duygusal sıcaklık, kendini diğer bireylerden

uzaklaştırma ve başkalarına bağımlı olma gibi özelliklere sahip olduğu bilinmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

İlgili literatürde, kaçınmacı bağlanan kişiler, diğer bireylerin gösterdiği yakınlık ve destek ihtiyaçları karşısında duyarsızlık geliştirirler ve somatizasyon ve dışsallaştırma ile ilgili sorunlar yaşadıkları bildirilmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Kaçınmacı bağlanma gösteren bireylerin, depresyona meyilli olduğu elde edilen bulgular arasındadır (Shaver, Schacner ve Mikulincer, 2005). Bununla birlikte, kaçınmacı bağlanan bireylerde şizoid ve benzeri kişilik bozuklukları olduğu belirtilmektedir (Shorey ve Synder, 2006). Crawford ve arkadaşlarının (2006) çalışmalarında da kaçınmacı bağlanmanın şizoid, şizotipal ve paranoid özelliklerle ilişkilendiğini belirlemişlerdir. Kaçınmacı bağlanan bireyler, diğer bireylerle yakın ilişki kurmaktan ya da onların kendisiyle yakın ilişki kurmasından çekinme ve bağımlı olmaktan rahatsızlık duyma eğilimi gösterdiği bildirilmektedir (Sümer, 2006).

Ayrıca, kaçınmacı bağlanma geliştiren yetişkinlerin duygusal geri çekilme, düşük fizyolojik uyarılma ve kişiler arası ilişkilerinde uzaklaşma yaşadığı öne sürülmektedir (Fraley, Garner ve Shaver, 2000).

İlgili literatür, güvenli yetişkinlere göre güvensiz yetişkinlerin daha yüksek düzeyde kaygılı bağlanması olduğu ve kaygılı bağlanan bireylerin romantik ilişkisinde daha büyük zorluklar meydana getirdiğini göstermektedir (Cusimano ve Riggs, 2013). İlişki fonksiyonunda ve doyumunda yoksunluk, duygusal bozukluk ve çift etkileşimindeyken içe kapanıklık kaygılı bağlanan bireylerin romantik ilişkilerinde yaşanan zorluk olduğu görülmektedir (Paley, Cox, Burchinal ve Payne, 1999).

BÖLÜM 3 YÖNTEM

3.1. ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın örneklemini, İzmir’de “Dokuz Eylül Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi’nin” farklı bölüm ve sınıflarında okuyan, 264’ü kadın, 190’nı erkek 454 kişiden oluşmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 19.51’dir ($SS = 1.39$). Kadın katılımcıların yaş ortalamaları 19.35’dir ($SS = 1.52$), erkek katılımcıların yaş ortalamaları 19.73 ($SS = 1.51$). Katılımcılardan 225 kişinin anketin yapıldığı tarihlerde bir ilişkilerinin olduğunu belirtmiştir (yaklaşık % 42). Bu katılımcıların ilişki süreleri ortalama 17.28 aydır ($SS = 16.78$).

Araştırma örneklemine ait betimsel istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Betimsel istatistikler

	Grup	N	%
Cinsiyet	1	264	58,15
	2	190	41,85
Yaş	18	138	30,40
	19	60	13,22
	20	125	27,53
	21	131	28,85
Medeni Hal	1	13	2,86
	2	440	96,92
	3	1	0,22
Romantik İlişki Durumu	1	188	41,41
	2	254	55,95

3.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma kapsamında ‘Demografik Bilgi Formu, Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri – YİYE ve Kısa Semptom Envanteri’ kullanılmıştır.

3.2.1. Kişisel Bilgi Formu

“Kişisel Bilgi Formu” ile katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni halleri, duygusal ilişki durumları gibi sahip oldukları demografik özellikler belirlenmiştir (bkz. EkB).

3.2.2. Çocukların Evlilik Çatışması Algısı Ölçeği (ÇEÇAÖ)

Ölçek, Grych, Fincham ve Seid (1992) tarafından çocukların çatışmalara dair algılarını belirleyebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, kendini suçlama, çatışma özellikleri algısı ve tehdit algısı alt ölçeklerini içermekte olup, Öz (1999) tarafından ölçeğin geçerlilik, güvenilirlik çalışması ve Türkçe ’ye çevrilmesi yapılmıştır. Ölçek üç alt ölçekten oluşmuştur. İlk olarak ölçek; kendini suçlama ve içerik ile ilgili maddeler ‘Kendini Suçlama’ alt ölçeklerini örneğin; (Anne-babam genellikle benim yaptığım şeyler yüzünden tartışır), çatışmanın şiddeti, sıklığı ve çözümü ile ilgili maddeler, ‘Çatışma Özellikleri’ alt ölçeğini örneğin; (Anne-babamın tartıştıklarını hiç görmedim), üçüncü olarak başa çıkma mekanizmaları ve algılanan tehdit ile ilgili maddeler ‘Algılanan Tehdit’ alt ölçeğini örneğin; (Anne-babam tartıştıklarında kötü bir şey olacak diye korkarım) içermektedir. 17’si ‘Çatışma Özellikleri’, 9’u ‘Algılanan Tehdit’, 9’u ‘Kendini Suçlama’ boyutlarını ölçen toplamda 35 maddeden oluşmaktadır. Her madde için üç cevap seçeneği vardır. Bunlar; ‘Doğru’-2 puan, ‘Bazen-biraz doğru’-1 puan ve ‘Yanlış’-0 puan’ dır. Toplamda 10 soru dönüştürülerek puanlanmaktadır.

Bu ölçeğin iç tutarlılık katsayısına bakıldığında, Cronbach alfa katsayıları, tüm skala için; 0.85, ‘Kendini Suçlama’ alt ölçeği için 0.77 ‘Çatışma Özellikleri’ alt ölçeği için 0.84 ve ‘Algılanan Tehdit’ alt ölçeği için de 0.78 olarak bulunmuştur. Test tekrar test korelasyonlarına göre ise; ‘Kendini Suçlama’ alt ölçeği için 0.77 ‘Çatışma Özellikleri’ alt ölçeği için 0.88 ve ‘Algılanan Tehdit’ alt ölçeği için 0.75 olarak belirtilmiştir. 9-12

yaş arası çocuklara uygulanabilen ölçek, yurt dışında 17 ve 21 yaşlar arasındaki bireyler ile de çalışılmış olup, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edildiği belirtilmiştir (Fiese ve Bickham 1997).

Buna göre; söz konusu çalışmada elde edilen sonuçlara göre; kendini suçlama iç tutarlılık katsayısı 0.80, çatışma özellikleri için iç tutarlılık katsayısı 0.63, tehdit için iç tutarlılık katsayısı 0.84 olarak bulunmuştur (ÇEÇAÖ için bkz. EkC).

3.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)

Katılımcıların duygusal bağlanma boyutlarını belirlemek amacıyla çalışmada ‘Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II’ kullanılmıştır. Shaver ve Fraley (2000) tarafından ‘Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II’ geliştirilmiştir. Envanterde 18 maddesi kaygı örneğin; (Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım), 18 maddesi kaçınma örneğin; (Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak bana zor gelir) boyutlarını ölçen toplamda 36 madde bulunmaktadır. Bu 36 madde 7’li likert tipinden oluşmaktadır. Ölçeğin, Selçuk ve arkadaşları (2005) tarafından Türkiye’deki geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Ölçekte, katılımcılardan her bir maddenin romantik ilişkilerindeki düşünce ve duygularını ne kadar yansıttığı değerlendirilmeleri istenmiştir. ‘7’li likert tipi’ ölçek kullanılmıştır. ‘1- hiç katılmıyorum’, ‘7- tamamen katılıyorum’. İlgili boyutları ölçen maddeler ayrı ayrı şekilde toplanıp ortalamaları alınarak her katılımcı için kaçınma ve kaygı boyutlarının puanları hesaplanmıştır.

Ölçekte, kaçınma boyutu olan ilk faktör toplam varyansın %22’sini, kaygı boyutu olan ikinci faktör de varyansın %16’sını açıklamaktadır (Brennan ve ark., 1998). Ayrıca her iki boyutun da yüksek düzeyde güvenilirlik katsayısına sahip olduğu saptanmıştır. Kaygı boyutu için Cronbach Alpha iç-tutarlılık katsayısı 0.91, kaçınma boyutu için de 0.94 olarak bulunmuştur. Ölçeğin kaygı ve kaçınma boyutlarına ilişkin test-tekrar test güvenilirliği katsayıları ise sırasıyla 0.82 ve 0.81 olarak bulunmuştur. Selçuk ve arkadaşları (2005).

Buna göre; söz konusu çalışmada elde edilen sonuçlara göre; kaygılı bağlanma için iç tutarlılık katsayısı 0.82, kaçınmacı bağlanma için iç tutarlılık katsayısı 0.87’olarak bulunmuştur (YİYE için bkz. EkD).

3.2.4. Kısa Semptom Envanteri (KSE)

Derogatis (1992) tarafından “Kısa Semptom Envanteri” çeşitli psikolojik belirtilerin taranması amacıyla geliştirilmiştir. Toplamda 53 maddeden oluşan ve 0–4 arası puanlanan Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin, puan aralığı 0–212 dir. Bireylerin semptomlarının sıklığı ölçekten alınan toplam puanlarının yüksekliğine göre değişiklik gösterir.

Durak ve Şahin (1994) tarafından KSE'nin Türk gençlerine uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçek; (anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve öfke/saldırganlık) toplamda beş faktörden oluşmaktadır. “Kısa Semptom Envanteri”, 13'ü anksiyete örneğin; ‘Hiçbir nedeni olmayan ani korkular’, 12'si depresyon örneğin; (Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetme), 12'si olumsuz benlik örneğin; (Başarılarınız için diğerlerinden yeterince takdir görmeme), 9'u somatizasyon örneğin; ‘Olayları hatırlamada güçlük’, 7'si hostilite örneğin; ‘İnsanların çoğuna güvenilemeyeceği hissi’ boyutlarını ölçen, 5'li Likert tipinde toplam 53 maddeden oluşmaktadır.

Durak ve Şahin tarafından üç ayrı örneklem verileri kullanılarak yapılan güvenilirlik çalışmalarında, iç tutarlık hesaplamalarına göre toplam ölçek için Cronbach Alfa katsayısının $\alpha = 0.95$ ile $\alpha = 0.96$ arasında bulunmuştur (Şahin ve ark., 2002).

Buna göre; söz konusu çalışmada elde edilen sonuçlara göre; Anksiyete için iç tutarlılık katsayısı 0.85 Depresyon için iç tutarlılık katsayısı 0.89, Olumsuz Benlik için iç tutarlılık katsayısı 0.85 Somatizasyon için iç tutarlılık katsayısı 0.79, Hostilite için iç tutarlılık katsayısı 0.76 olduğu saptanmıştır (KSE için bkz. EkE).

3.3. İŞLEM

Data toplama işlemine başlamadan önce Okan Üniversitesi'nden Etik Kurul İzni alınmıştır (bkz. Ek6). Araştırma için Dokuz Eylül Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi'nden gerekli izinler alınmıştır. Araştırma, uygulama için gönüllü katılım sağlayan, verilerinin kullanılmasına izin veren öğrenciler ile yapılmıştır. Ayrıca, katılımcılardan Onam Formu alınmıştır. (bkz. Ek1). Ölçekler katılımcılara farklı sıralarla verilmiştir. Ölçeklerin işaretlenmesi sürecinde meydana gelebilecek sıra etkisinin kontrol edilebilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerden toplanan bilgilerin gizlilik

esasına dayanarak sadece araştırmacılar tarafından okunacağı belirtilmiştir. Yapılan uygulama ortalama 45 dakika sürmüştür.

3.4. VERİ ANALİZ TEKNİĞİ

Verilerin analizine başlamadan önce bütün sayıtlar incelenerek, veriler analize uygun şekilde düzenlenmiştir. Verilerin normalliği incelenirken çarpıklık-basıklık katsayıları kontrol edilmiş, çarpıklık-basıklık katsayıları için ± 1 aralığı kesme noktası olarak kabul edilmiştir. Verilere ait basıklık çarpıklık katsayılarına ait elde edilen değerler ± 1 aralığında olduğu için verilerin normalden çok sapma göstermediği ve normale yakın bir dağılım gösterdiği kabul edilerek analizlere devam edilmiştir. Veri setindeki kayıp değerler incelenmiş, inceleme sonucunda 9 tane kayıp değer tespit edilmiştir. Kayıp değerlerin çalışma grubunun büyüklüğünü önemli derecede etkilemeyeceği düşünöldüğünden veri setinden çıkarılmıştır. Puanlar Z puanlarına çevirilerek tek yönlü uç değer taraması yapılmıştır. Uç değerler için ± 3 kesme puanı olarak belirlenerek (Raykov ve Marcoulides, 2008), söz konusu kesme puanı dışında kalan değerler analiz dışı bırakılmış ve analizler 454 kişi üzerinden yürütölmüştür.

Yapı geçerliğine ilişkin kanıt elde etmek amacıyla tüm ölçme modellerine doğrulamacı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları değerlendirilirken χ^2 , χ^2/sd , CFI, RMSEA, NFI, NNFI ve SRMR uyum indeksleri dikkate alınmıştır. Bu uyum indeksleri değerlendirilirken Tablo 2'deki kesme puanları kullanılmıştır.

Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizi için kullanılan uyum indeklerine ait kesme noktaları

Uyum İndeksi	Kesme Noktası
χ^2/sd	≤ 3 = Mükemmel uyum (Kline 2005) ≤ 5 Orta düzeyde uyum (Sümer, 2000)
CFI	≥ 0.90 İyi uyum (Hu ve Bentler, 1999) ≥ 0.95 Mükemmel uyum (Hu ve Bentler, 1999)
RMSEA	≤ 0.05 Mükemmel uyum (Raykov ve Marcoulides, 2008). ≤ 0.08 İyi uyum (Jöreskog ve Sörbom, 1993) ≤ 0.10 Zayıf uyum (Tabacknick ve Fidell, 2013)
NFI/ NNFI	≥ 0.90 İyi uyum (Tabacknick ve Fidell, 2013) ≥ 0.95 Mükemmel uyum (Hu ve Bentler, 1999)
SRMR	≤ 0.05 Mükemmel uyum (Brown, 2006) ≤ 0.08 İyi uyum (Hu ve Bentler, 1999) ≤ 0.10 Zayıf uyum (Kline, 2005)

BÖLÜM 4 BULGULAR

Bu kısım araştırma sorularının test edildiği istatistiki analiz sonuçlarını içermektedir.

4.1. KADINLARIN UYUM PROBLEMLERİNİN YORDANMASINA İLİŞKİN REGRESYON ANALİZLERİ

Bireylerin algıladıkları ebeveyn çatışması ve romantik bağlanma boyutlarının uyum problemlerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analizler kadın ve erkek bireyler için ayrı ayrı gerçekleştirilmiş ve raporlaştırılmıştır.

Kadınların uyum problemlerinin yordanmasına ait çoklu regresyon analizinden elde edilen sonuçlar Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Kadınların uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon sonuçları

Değişken	B	Std. Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	-66.354	17.690		-3.751	0.000*	-	-
Kaygılı Bağlanma	18.213	1.983	0.508	9.187	0.000*	0.593	0.495
Kaçınmacı Bağlanma	4.043	1.623	0.136	2.492	0.013*	0.367	0.153
Algılanan Ebeveyn Çatışması	0.857	0.309	0.138	2.777	0.006*	0.230	0.170
	R=0.619		R²=0.383				
	F_(3,260)=53.712		p=0.000*				

*p<0.05

Yordayıcı değişkenler ve yordanan değişkenler arasında ikili korelasyonlarla birlikte kısmi korelasyonlar incelendiğinde, kadınların toplam uyum problemi ve kaygılı bağlanma boyutu puanları arasında pozitif yönde manidar ilişki gösterdiği ($r=0.593$); diğer iki değişken kontrol edildiğinde ise değişkenler arasındaki korelasyonun 0.495 olduğu görülmüştür. Kadınların toplam uyum problemi ile kaçınmacı bağlanma boyutu arasında ise, yine pozitif anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0.367$). Diğer iki değişken kontrol edildiğinde ise hesaplanan korelasyon değerinin 0.153 olduğu görülmüştür.

Kadınların toplam uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise pozitif ve düşük düzeyde manidar bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0.230$). Diğer değişkenler kontrol edildiğinde ise aradaki korelasyonun 0.170 olduğu belirlenmiştir.

Algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma boyutuna ait puanlar ve kaçınmacı bağlanma boyut puanları ile uyum problemleri arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($R=0.619$, $R^2=0.383$, $p=0.000$). Elde edilen sonuçlara göre algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanmanın kadınların uyum problemlerindeki toplam varyansın yaklaşık olarak %39'unu açıkladığı görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin kadınların uyum problemleri üzerindeki önem sırası kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve algılanan ebeveyn çatışması şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılık düzeylerine ise t-testi sonuçlarına göre bakılmış, bütün değişkenlerin kadınların uyum problemleri üzerinde anlamlı birer yordayıcı olduğu görülmüştür. Yapılan çoklu regresyon analizine göre, uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon denklemi aşağıda verilmiştir.

Uyum problemleri= $-66.354+18.213*(\text{Kaygılı Bağlanma})+ 4.043*(\text{Kaçınmacı Bağlanma})+0.857*(\text{Algılanan Ebeveyn Çatışması})$

4.2. ERKEKLERİN UYUM PROBLEMLERİNİN YORDANMASINA İLİŞKİN REGRESYON ANALİZLERİ

Erkeklerin uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin yapılan regresyon analizine ilişkin sonuçlar Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Erkeklerin uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon sonuçları

Değişken	B	Std. Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	-99.575	22.481		-4.429	0.000*	-	-
Kaygılı Bağlanma	15.112	2.947	0.363	5.128	0.000*	0.475	0.352
Kaçınmacı Bağlanma	4.153	2.709	0.105	1.533	0.127	0.297	0.112
Algılanan Ebeveyn Çatışması	1.594	0.407	0.250	3.916	0.000*	0.358	0.276
R=0.541		R²=0.294					
F_(3,260)=25.699		p=0.000*					

*p<0.05

Yordayıcı değişkenler ve yordanan değişken arasında ikili kısmi korelasyonların yanı sıra kısmi korelasyonlar da incelendiğinde, erkeklerin toplam uyum problemi ile kaygılı bağlanma boyutunun pozitif yönlü manidar ilişki gösterdiği ($r=0.475$); diğer değişkenler kontrol edildiğinde ise değişkenler arasındaki korelasyonun 0.352 olduğu görülmüştür. Erkeklerin toplam uyum problemi ve kaçınmacı bağlanma puanları arasında ise, manidar bir ilişki görülmemiştir ($r=0.297$). Diğer iki değişken kontrol edildiğinde ise korelasyon değerinin 0.112 olduğu görülmüştür. Erkeklerin uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise yine pozitif anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0.358$). Diğer değişkenler kontrol edildiğinde ise aradaki korelasyonun 0.276 olduğu belirlenmiştir.

Algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma puanları ve kaçınmacı bağlanma puanları ile uyum problemleri arasında orta düzeyli manidar bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($R=0.541$, $R^2=0.294$, $p=0.000$). Elde edilen sonuçlara göre algılanan

ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanmanın erkeklerin uyum problemlerindeki toplam varyansın yaklaşık olarak %30'unu açıkladığı görülmüştür. Standardize edilmiş β katsayılarına göre ise yordayıcı iki değişkenin erkeklerin uyum problemleri üzerindeki önem sırası kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve algılanan ebeveyn çatışması şeklindedir. β katsayılarının anlamlılık düzeylerine t-testi sonuçlarına bakılarak karar verilmiş, kaygılı bağlanma ve algılanan ebeveyn çatışması değişkenlerin erkeklerin uyum problemleri üzerinde anlamlı birer yordayıcı olduğu kaçınmacı bağlanma değişkeninin ise anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmüştür. Çoklu regresyon analizinin sonuçlarına göre, uyum problemlerin yordanmasına ilişkin regresyon denklemi aşağıda gösterilmiştir.

Uyum problemleri = $-99.575 + 15.112 * (\text{Kaygılı Bağlanma}) + 1.594 * (\text{Algılanan Ebeveyn Çatışması})$

4.3. TÜM POPÜLASYONUN YORDANMASINA İLİŞKİN YAPILAN REGRESYON ANALİZİ

Bireylerin uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin yapılan regresyon analiz sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Bireylerin uyum problemlerinin yordanmasına ilişkin regresyon sonuçları

Değişken	B	Std. Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	-83.147	13.973		-5.951	0.000*		
Kaygılı Bağlanma	16.819	1.671	0.438	10.064	0.000*	0.536	0.429
Kaçınmacı Bağlanma	4.379	1.418	0.132	3.088	0.002*	0.337	0.144
Algılanan Ebeveyn Çatışması	1.204	0.248	0.191	4.865	0.000*	0.293	0.224

 $R=0.579$

$R^2=0.335$

$F_{(3,453)}=75.688$

$p=0.000$

*p<0.05

Değişkenler arasında ikili korelasyonlar ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, bireylerin toplam uyum problemi ile kaygılı bağlanma boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.536$); diğer iki değişken kontrol edildiğinde değişkenler arasındaki korelasyonun 0.429 olduğu görülmüştür. Bireylerin toplam uyum problemi ile kaçınmacı bağlanma boyutu arasında ise, yine pozitif anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0.337$). Diğer iki değişken kontrol edildiğinde aradaki korelasyon değerinin 0.144 olduğu görülmüştür.

Bireylerin toplam uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise pozitif düşük düzeyli manidar bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0.239$). Diğer değişkenler kontrol edildiğinde ise aradaki korelasyonun 0.224 olduğu belirlenmiştir.

Algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma puanları ve kaçınmacı bağlanma puanlarının uyum problemleri ile arasında orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($R=0.579$, $R^2=0.335$, $p=0.000$). Elde edilen sonuçlara göre, algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanmanın kadınların uyum problemlerindeki toplam varyansın yaklaşık olarak %34'ünü açıkladığı görülmüştür. Standardize edilmiş β katsayıları incelendiğinde, yordayıcı değişkenlerin bireylerin uyum problemleri üzerindeki önem sırası kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve algılanan ebeveyn çatışması şeklindedir. β katsayılarının anlamlılık düzeyleri için t-testi sonuçlarına bakılmış, bütün değişkenlerin bireylerin uyum problemleri üzerinde anlamlı birer yordayıcı olduğu görülmüştür. Yapılan çoklu regresyon analizine göre, psikolojik sorunların yordanmasına ilişkin regresyon denklemi aşağıda verilmiştir.

Uyum Problemleri - $83.147+16.819 * (\text{Kaygılı Bağlanma}) + 4.379 * (\text{Kaçınmacı Bağlanma}) + 1.204 * (\text{Algılanan Ebeveyn Çatışması})$

Dördüncü alt problemi cevaplamak için öncelikle ölçeklere ait doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeğine ait doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 6’te gösterilmiştir.

Tablo 6. Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeğine ait doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	2040.42	538	3.79	0.079	0.95	0.93	0.94	0.08

Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeği’ne ait doğrulayıcı faktör analizi sonuçları değerlendirildiğinde χ^2/sd oranının 5’ten küçük olduğu ve modelin orta düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. RMSEA değerinin 0.08’den küçük olduğu için iyi uyum, CFI değerinin mükemmel uyum, NFI ve NNFI değerlerinin 0.90’dan büyük olduğu iyi uyum, SRMR değerinin ise 0.08’e eşit olduğu için iyi uyum gösterdiği söylenebilir. Genel olarak değerlendirildiğinde, Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeği’ne ait faktör yapısının doğrulandığını söylemek mümkündür.

Kısa Semptom Envanterinin tek boyutlu olarak test edilmesine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 7’te verilmiştir.

Tablo 7. Kısa Semptom Envanteri’nin tek boyutlu olarak test edilmesine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	5104.98	1320	3.86	0.08	0.96	0.94	0.95	0.062

Kısa Semptom Envanterinin tek boyutlu yapısının test edilmesi sonucunda χ^2/sd oranının 5’ten küçük olduğu ve modelin orta düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. RMSEA değerinin 0.08’e eşit olduğu için iyi uyum, CFI değerinin 0.95’ten büyük olduğu için mükemmel uyum, NFI değerinin 0.90’dan büyük olduğu iyi uyum, NNFI değeri 0.95’e eşit olduğu için mükemmel uyum, SRMR değerinin ise 0.08’ten küçük olduğu için iyi uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. Genel olarak değerlendirildiğinde ise Kısa Semptom Envanteri’nin tek faktörlü yapısının doğrulandığı söylenebilir.

Kısa Semptom Envanteri'nin depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilete olmak üzere 5 boyutlu yapısının test edilmesi sonucunda elde edilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 8'da gösterildiği gibidir.

Tablo 8. Kısa Semptom Envanterinin çok boyutlu olarak test edilmesine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	4255.16	1310	3.24	0.08	0.96	0.94	0.95	0.062

Elde edilen sonuçlara göre, χ^2/sd oranının 5'ten küçük olduğu ve modelin orta düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. RMSEA değerinin 0.08'e eşit olduğu için iyi uyum, CFI değerinin 0.95'ten büyük olduğu için mükemmel uyum, NFI değerinin 0.90'dan büyük olduğu için iyi uyum, NNFI değeri 0.95'e eşit olduğu için mükemmel uyum, SRMR değerinin ise 0.08'ten küçük olduğu için iyi uyum gösterdiği söylenebilir. Bu durumda Kısa Semptom Envanteri'nin depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilete olmak üzere 5 boyutlu yapısının da doğrulandığını söylemek mümkündür.

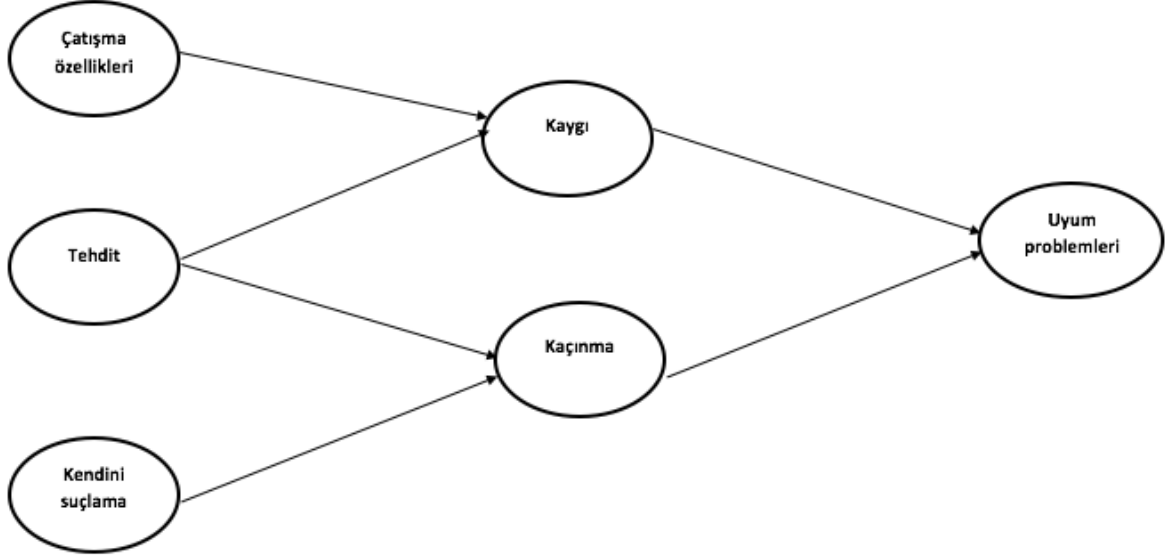
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 9'de gösterilmiştir.

Tablo 9. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri'ne ait doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	2394.22	585	4.09	0.08	0.92	0.89	0.89	0.09

Tablodaki uyum indeksleri değerlendirildiğinde, χ^2/sd oranının 5'ten küçük olduğu ve modelin orta düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. RMSEA değerinin 0.08'e eşit olduğu için iyi uyum, CFI değerinin 0.90'dan büyük olduğu için iyi uyum gösterdiği söylenebilir. NFI ve NNFI değerlerinin 0.90'dan küçük olduğu için ve SRMR değerinin 0.08'den büyük olduğu için iyi uyum gösterdiğini söylemek mümkün değildir. Uyum indekslerinin modele ait değerleri farklı anlamlara gelse de genel olarak faktör yapısının doğrulandığı kabul edilebilir.

4.4. UYUM PROBLEMLERİNİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI

Şekil 1. Uyum problemlerinin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

Uyum problemlerinin yordayıcılarını belirlemek üzere Şekil 1’de gösterilen ölçme modelinin test edilmiş ve sonuçları Tablo 10’de gösterilmiştir.

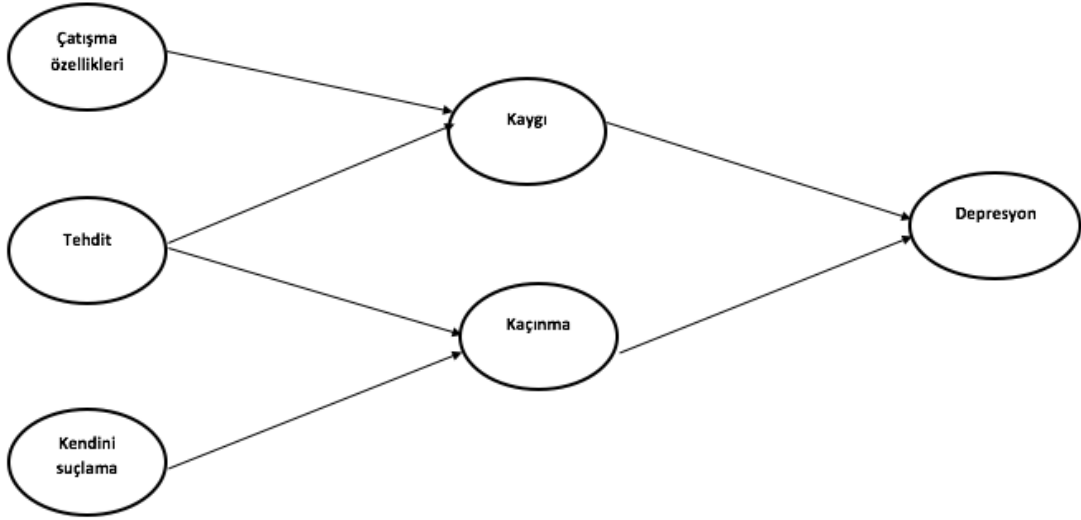
Tablo 10. Uyum problemlerinin yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	20210.21	7485	2.70	0.06	0.93	0.88	0.93	0.10

Elde edilen uyum indeksleri değerlendirildiğinde, χ^2/sd oranının 3’ten küçük olduğu belirlenmiştir. Bu durumda test edilen ölçme modelinin mükemmel uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. RMSEA değerinin 0.08’den küçük olduğu için, CFI değerinin 0.90’dan büyük olduğu için ve NNFI değerinin de 0.90’dan büyük olduğu için iyi uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. NFI ve SRMR değerleri ise modelin iyi uyum göstermediğini işaret etmektedir. Ancak genel olarak bir değerlendirme yapıldığında ölçme modelinin doğrulandığı söylemek mümkündür.

4.5. DEPRESYONUN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI

Uyum problemlerinin her birinin yordayıcılarını belirleyebilmek adına ayrı ayrı ölçme modelleri test edilmiş ve sonuçlar raporlaştırılmıştır. Depresyonun yordayıcılarına ilişkin yol analizi Şekil 2’de gösterilmiş, ölçme modelinin test edilmesi sonucu elde edilen bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Şekil 2. Depresyonun yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

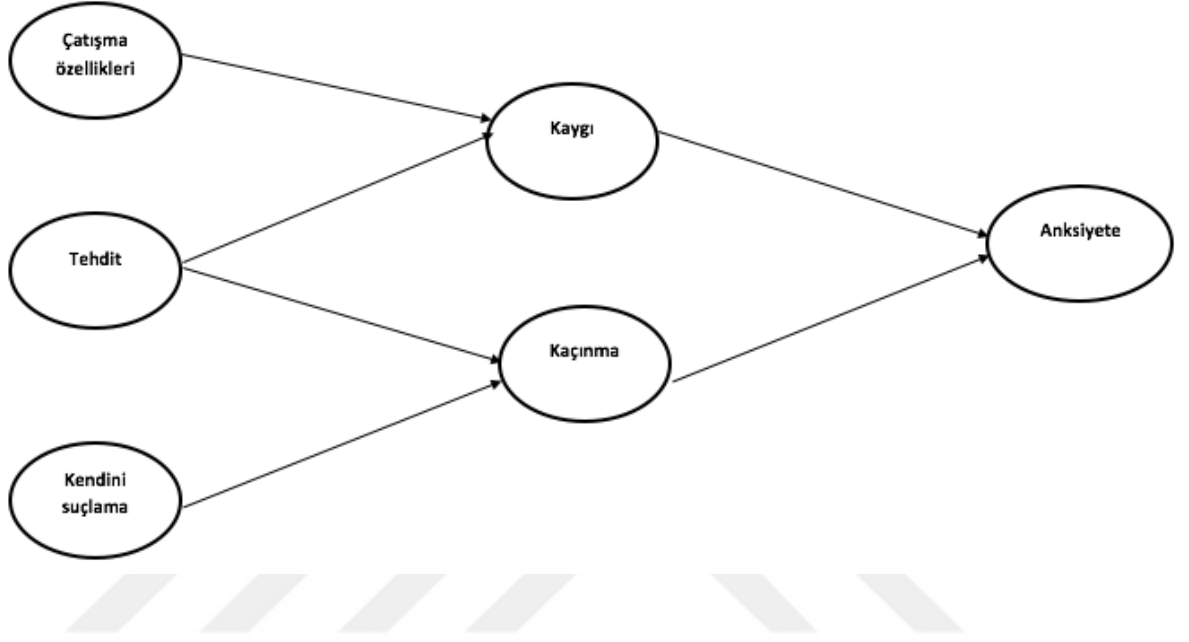
Tablo 11. Depresyonun yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	10702.81	3306	3.23	0.07	0.90	0.85	0.89	0.13

Depresyonun yordayıcılarına ilişkin yapılan yol analizi sonucunda, χ^2/sd oranının 5’ten küçük olduğu belirlenmiştir. Bu durumda test edilen ölçme modelinin orta düzeyde uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. RMSEA değerinin 0.08’den küçük olduğu, CFI değerinin 0.90’a eşit olduğu belirlenmiştir. Bu değerler iyi uyuma karşılık gelmektedir. NFI, NNFI ve SRMR değerlerinin ise kötü uyuma karşılık geldiğini söylemek mümkündür. Ancak genel olarak değerlendirildiğinde modelin uyum gösterdiğini söylemek mümkündür.

4.6. ANKSİYETENİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI

Anksiyetenin yordayıcılarını belirlemek üzere yapılan yol analizi şeması Şekil 3'te gösterilmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 12'da verilmiştir.

Şekil 3. Anksiyetenin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

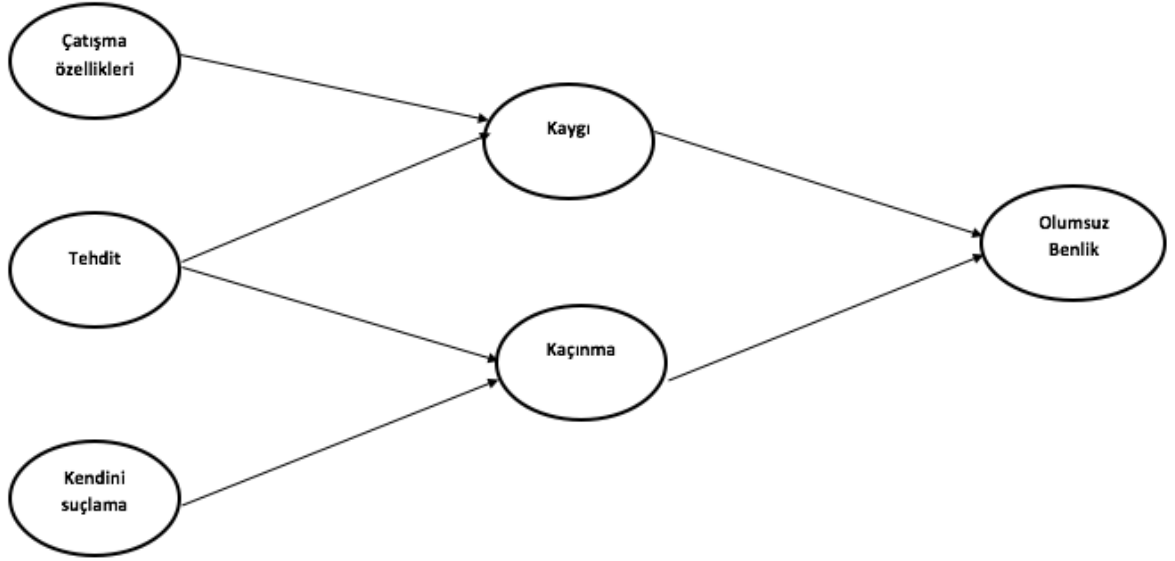
Tablo 12. Anksiyetenin yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	10875.40	3388	3.20	0.07	0.89	0.84	0.89	0.13

Anksiyetenin yordayıcılarına ilişkin yapılan yol analizi sonucunda, χ^2/sd oranının 5'ten küçük olduğu belirlenmiştir. Bu durumda test edilen ölçme modelinin orta düzeyde uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. RMSEA değerinin 0.08'den küçük olduğu belirlenmiştir. CFI, NFI ve NNFI değerleri 0.90'dan küçük, SRMR değeri 0.10 değerinden büyük olduğu için modelin kötü uyum gösterdiği söylenebilir. Bu durumda anksiyeteye ait modelin doğrulandığını söylemek mümkün değildir.

4.7. OLUMSUZ BENLİĞİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI

Olumsuz benliğin yordayıcılarına ilişkin yol analizi şeması Şekil 4’te gösterilmiştir. Modelin test sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Şekil 4. Olumsuz benliğin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

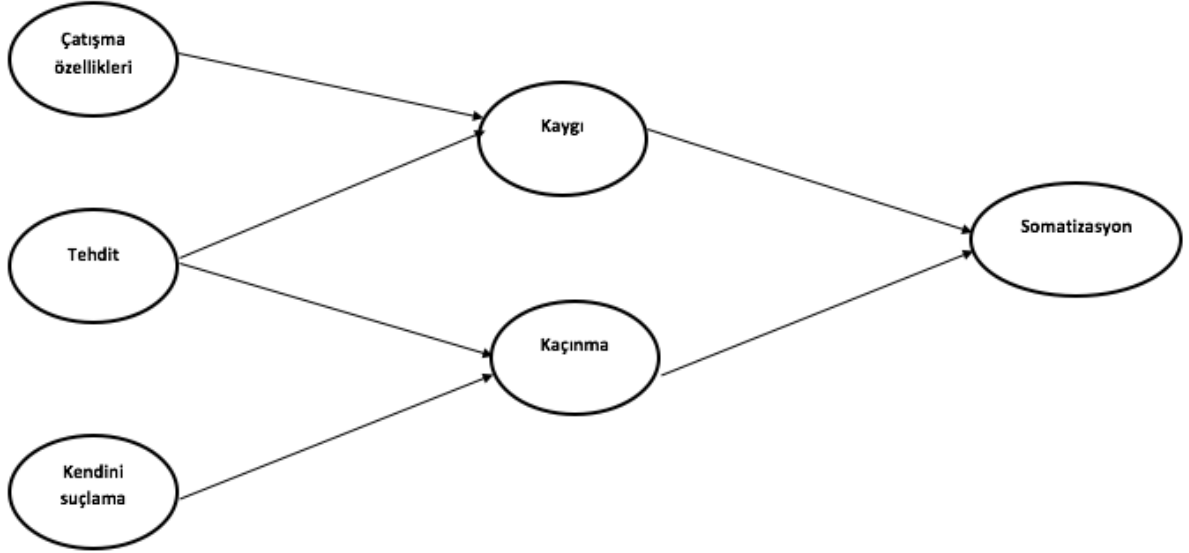
Tablo 13. Olumsuz benliğin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	10532.42	3306	3.18	0.069	0.88	0.84	0.89	0.12

Olumsuz benliğin yordayıcılarına ilişkin yapılan yol analizi sonucunda, χ^2/sd oranının 5’ten küçük olduğu ve test edilen ölçme modelinin orta düzeyde uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. RMSEA değerinin 0.08’den küçük olduğu belirlenmiştir. CFI, NFI ve NNFI değerleri 0.90’dan küçük, SRMR değeri 0.10 değerinden büyük olduğu için modelin kötü uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. Bu durumda olumsuz benliğe ait modelin doğrulandığını söylemek mümkün değildir.

4.8. SOMATİZASYONUN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI

Somatizasyon boyutuna ilişkin ölçme modeli şeması Şekil 5’te gösterilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 14’de gösterilmiştir.

Şekil 5. Somatizasyonun yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

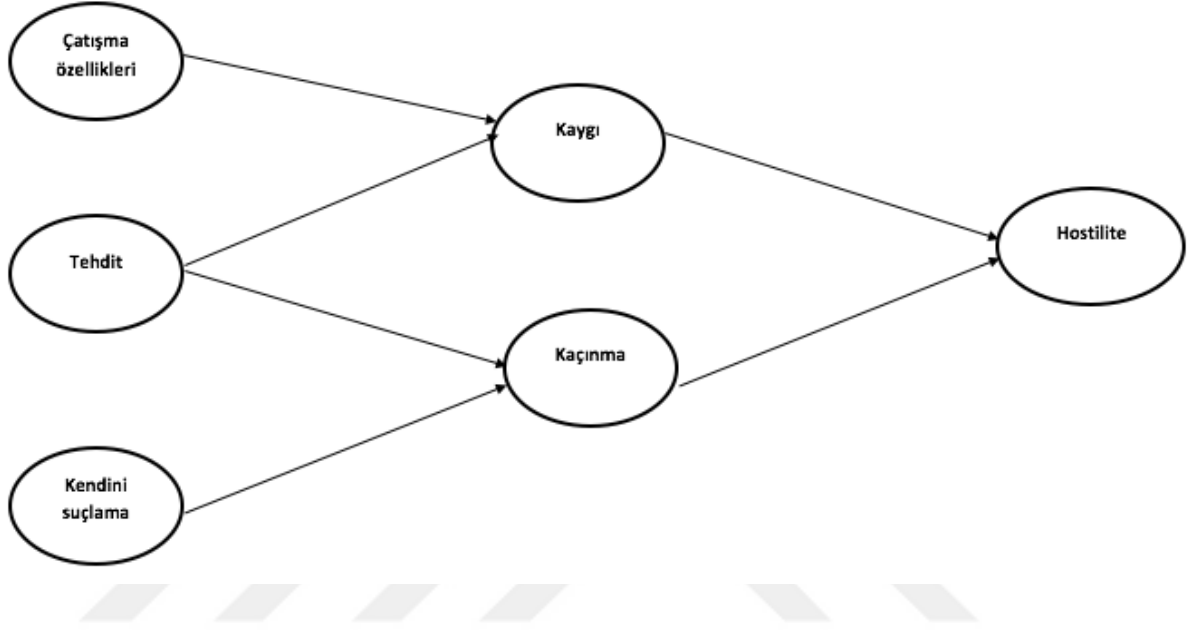
Tablo 14. Somatizasyonun yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	9667.98	3065	3.15	0.069	0.88	0.83	0.88	0.13

Somatizasyonun yordayıcılarına ilişkin yapılan yol analizi sonucunda, χ^2/sd oranının 5’ten küçük olduğu belirlenmiştir. Test edilen ölçme modelinin orta düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. RMSEA değerinin 0.08’den küçük olduğu belirlenmiştir. Bu değer iyi uyuma karşılık gelir. CFI, NFI ve NNFI değerleri 0.90’dan küçük, SRMR değeri 0.10 değerinden büyük olduğu için modelin kötü uyum gösterdiğini söylemek mümkündür. Bu durumda somatizasyon için kurulan ölçme modelinin doğrulandığını söylemek mümkün değildir.

4.9. HOSTİLİTENİN YORDAYICILARINA İLİŞKİN YOL ANALİZİ SONUÇLARI

Hostilite için oluşturulan ölçme modeli Şekil 6’da gösterilmiştir. Model için yapılan yol analizi sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Şekil 6. Hostilitenin yordayıcılarına ilişkin ölçme modeli

Tablo 15. Hostilitenin yordayıcılarına ilişkin yol analizi sonuçları

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	SRMR
Model	9666.45	2910	3.32	0.07	0.88	0.83	0.88	0.13

Son olarak hostiliteye ait analizi sonuçları değerlendirildiğinde χ^2/sd oranının 5’ten küçük olması modelin orta düzeyde uyum gösterdiğini ve RMSEA değerinin 0.08’den küçük olması modelin iyi uyum gösterdiğini ifade etmektedir. Ancak CFI, NFI ve NNFI değerlerinin 0.90’dan küçük olması, SRMR değerinin ise 0.10 değerinden büyük olması modelin iyi uyum göstermediğini işaret eder. Bu durumda söz konusu ölçme modelinin doğrulanmadığı söylenebilir.

BÖLÜM 5 TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada, bireyin uyum problemleri üzerinde, ebeveyn çatışma algısı ve yetişkinlik dönemi romantik bağlanma boyutlarının yordayıcılık etkileri incelenmiştir. Bu bölümde, ilk olarak araştırmanın hipotezleri ve bulguları konuyla ilgili literatür bilgileri ışığında tartışılacaktır. Sonrasında ek olarak, çalışmanın sınırlılıkları belirtilecek ve gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlamak için önerilerde bulunulacaktır.

5.1. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİNİN TARTIŞILMASI

5.1.1. Kadınların Uyum Problemi ve Güvensiz Bağlanma Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Bu çalışmanın ilk hipotezi, “Kadınların algıladıkları ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları uyum problemlerini yordar.” şeklindeydi. Elde edilen bulgulara göre, kadınların uyum problemleri ile kaygılı bağlanma durumları arasında pozitif orta düzeyli manidar bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, kaygılı bağlanma biçimine sahip kadınların uyum problemi yaşadığına işaret etmiştir. Bununla birlikte, kadınların uyum problemleri ile kaçınmacı bağlanma boyutları arasında yine pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Buna göre, kaçınmacı bağlanma biçimine sahip kadınların uyum problemi yaşadığı görülmüştür. Ayrıca, kadınların uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında ise pozitif düşük düzeyli manidar bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, kadınların çocuklukta algılanan ebeveyn çatışmasının düzeyi arttıkça bu kişilerin ileride daha fazla uyum problemine sahip olacağı bulunmuştur.

Ayrıca, kadınların algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanma boyut puanları ile uyum problemleri arasında orta düzeyli anlamlı ilişki gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırma bulgularının, ilgili literatür çerçevesinde değerlendirildiğinde, alan çalışmalarıyla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, cinsiyet faktörü, çatışmaya gösterdikleri davranışsal ve duygusal tepkilerdeki farklılık kaynaklarından biri olduğu belirtilmektedir (Grych ve Fincham, 1990). Çalışmalardan elde edilen sonuçlarda, ebeveyn çatışması sonucunda kız çocuklarda üzüntü duygusu ve içselleştirilmiş sorunlar görülürken, erkek çocuklarda daha çok öfke ve dışsallaştırılmış sorunlar görülmektedir (Crockenberg ve Langrock, 2001; Grych, 1998; Davies ve Lindsay, 2004).

Yoğun ebeveyn çatışmasına maruz kalan çocuk, ebeveynleri arasındaki ilişkiyi ve etkileşimin nasıl olduğunu gözlemleyerek, ileride kendi romantik ilişkisini geçmiş deneyimlerinden öğrendiklerine göre yön verdiği görülmüştür. Bu konuda yapılan çalışma ile aynı bulgular elde edilmiştir. Bu çalışmaya göre, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde de, daha fazla kıskançlık ve terk edilme korkusu yaşama eğilimleri olduğu yönünde bulgular elde etmişlerdir (Htrayashi ve Strickland, 1998; Rodrigues ve Kitzmann, 2007).

5.1.2. Erkeklerin Uyum Problemi ve Güvensiz Bağlanma Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmanın ikinci hipotezi, “Erkeklerin algıladıkları ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları uyum problemlerini yordar.” şeklindeydi. Bulguya göre, erkeklerin uyum problemleri ile kaygılı bağlanma durumları arasında pozitif orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, kaygılı bağlanma biçimine sahip erkeklerin uyum problemi yaşadığına işaret etmiştir. Bununla birlikte, erkeklerin uyum problemleri ile kaçınmacı bağlanma boyutları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Buna göre, kaçınmacı bağlanma biçimine sahip erkeklerin uyum problemi yaşamadığına işaret etmiştir. Ayrıca, erkeklerin uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu noktadan hareketle, erkeklerin çocuklukta algılanan ebeveyn çatışmasının düzeyi arttıkça, yetişkinlikte romantik bağlanma boyutlarından güvensiz bağlanmaya neden olduğu, bu kişilerin daha fazla uyum problemi yaşadığı görülmüştür.

Ayrıca, erkeklerin algılanan ebeveyn çatışması, kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanma puanlarının uyum problemleri ile orta düzeyli manidar ilişki gösterdiği belirlenmiştir.

Romantik bağlanma ve uyum problemleri arasındaki ilişki inceleyen bazı çalışmalarda güvensiz bağlanan bireylerin yaşadıkları olayları daha stresli algılayarak uyum problemlerine daha yatkın oldukları belirtilmiştir (Pielage, Gerlsma ve Schaap, 2000).

5.1.3. Bireylerin Uyum Problemleri İle Algıladıkları Ebeveyn Çatışması ve Güvensiz Bağlanma Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmanın üçüncü hipotezi ise, “Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutları uyum problemlerini yordar.” Elde edilen bulgulara göre, bireylerin uyum problemleri ile kaygılı bağlanma durumları arasında pozitif orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, kaygılı bağlanma biçimine sahip kişilerin uyum problemi yaşadığına işaret etmiştir. Bununla birlikte, bireylerin uyum problemleri ile kaçınmacı bağlanma durumları arasında pozitif orta düzeyli manidar bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre, kaçınmacı bağlanma gösteren bireylerin uyum problemi yaşadığına işaret etmiştir. Ayrıca, bireylerin uyum problemleri ile algıladıkları ebeveyn çatışması arasında pozitif orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu noktadan hareketle, bireylerin çocuklukta algılanan ebeveyn çatışmasının düzeyi arttıkça, yetişkinlikte romantik bağlanma boyutlarından güvensiz bağlanmaya neden olduğu, bu kişilerin daha fazla uyum problemi yaşadığı görülmüştür.

Ayrıca, uluslararası literatür incelendiğinde, birçok çalışma sonucunda elde edilen bulgular, çocukların algıladığı evlilik çatışması ve gösterdikleri uyum problemlerinin ilişkili olduğunu bulmuşlardır (Cummings ve Davies, 1994; Şirvanlı, 1999; Crockenberg ve Langrock, 2001; Keller, Cummings, Davies, 2005). Bununla birlikte, bireylerin, ebeveynlerinin çatışmasına yönelik yaşadıkları erken deneyimleri ve sonraki algılarının, onların psikolojik uyumları üzerinde olumsuz etki yarattığı ifade edilmiştir (Cusimano & Riggs, 2013; Grych & Fincham, 1990; Turner & Kopiec, 2006).

Elde edilen bu bulguya, romantik bağlanma açısından bakıldığında, ebeveynleri arasında yüksek düzeyde çatışma algılayan bireylerin, kendi romantik ilişkilerinde daha fazla güvensiz bağlanma gerçekleştirdikleri belirtilmiştir (Zinbarg, 2002). Bu yöndeki bulgumuz literatürle uyumlu gözükmektedir.

5.1.4. Algılanan Ebeveyn Çatışması ve Bağlanma Boyutlarının Uyum Problemlerini ve Uyum Problemlerinin Alt Boyutlarına İlişkin Ölçme Modellerinin Tartışılması

Bu çalışmanın dördüncü hipotezi, “Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutlarının uyum problemlerini ve uyum problemlerinin alt boyutlarını yordar.” şeklindeydi. Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutlarının uyum problemlerini ve uyum problemlerinin ve alt boyutlarının yordanmasına ilişkin ölçme modeli testlerinin sonucunda Algılanan ebeveyn çatışması ve bağlanma boyutlarının uyum problemlerini ve uyum problemleri ve depresyonun yordayıcılarına ilişkin ölçme modelinin doğrulandığı ancak anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilitenin yordayıcılarının test edildiği ölçme modelinin doğrulanmadığı belirlenmiştir.

Bu konuda literatürde benzer bulgular tespit edilmiştir. Buna göre, bireyin ebeveynlerine yönelik geliştirdiği çelişkili algısı öz-saygı, mutsuzluk ve kaygı duygusuyla ilişki olarak ev dışındaki ilişkilerini etkilediğini göstermektedir (Cusimano ve Riggs, 2013, Nicoletti, El-Sheikh, & Whitson, 2003).

Örneğin tıpkı bizim araştırmamızdaki gibi yapılan çalışmalarda, kaygılı bağlanan bireylerin depresyona meyilli olduğu ve daha fazla depresyon belirtisi gösterdiği birçok çalışmada görülmüştür (Simpson, 2003; Cole-Detke ve Kobak, 1996). Ayrıca yapılan çalışmalar, yüksek seviyede kaygılı bağlanma yaşayan kişinin semptomları kaygı, sosyal kaygı, kişiler arası stres ve düşük yaşam doyumu olduğunu belirtmektedir (Eng, Heimberg, Hart, Scheier, & Liebowitz, 2001; Wei et al., 2005)

5.2. SINIRLILIKLAR

Araştırmanın sahip olduğu ilk sınırlılık örneklem sayısındır. 530 kişiyle yapılan araştırmada, 76 kişinin eksik veya yanlış doldurması sebebiyle örneklem sayısı 454'e düşmüştür. Örneklem sayısının daha yüksek olması veriler açısından daha bilgilendirici sonuçlar alınmasını sağlayabilirdi. Bununla birlikte, İzmir'de yer alan ve özel üniversitelerden seçilen örneklemin bir diğer kısıtlılık olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların sosyoekonomik statüleri ve entelektüel seviyeleri göz önüne alınırsa, sonuçların Türkiye genelini temsil etmesi konusunda yetersiz kaldığı düşünülmektedir.

5.3. ÖNERİLER

Araştırmada, bireyin yetişkinlik dönemi romantik bağlanma boyutları, çocuklukta ebeveyn çatışmasına ait anıları ile şimdiki uyum davranışları arasındaki yordayıcılık etkisi geçmiş araştırmalar ışığında incelenmiştir. Araştırma bulguları, hem eğitimcileri hem de ebeveynlerin farkındalıklarını arttırmak ve bilinçlendirmek amacıyla kullanılabilir. Ebeveyn çatışması sadece yetişkinlikteki romantik bağlanmayı değil, her türlü uyum problemlerine neden olan, kişiye zarar veren bir olgudur. Bu da yaşam boyu yaşadığı ilişkileri etkilemektedir. Her geçen gün, toplum içerisinde bireylerdeki uyum problemlerinin ve çiftler arasında yaşanan sorunların artması nedeniyle araştırmacıları altında yatan mekanizmayı daha iyi anlamaya yönlendirmiştir. .

Bu noktadan hareketle, okul rehber öğretmenleri ailelere, ebeveyn çatışmasının çocuklukta ve yetişkinlikte nelere sebep olduğu ve bu çatışmanın onların hayatlarını kısa ve uzun vadede nasıl olumsuz etkilediği konusunda çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, ebeveynler arası ilişkiler ve problem çözme becerileri konusunda da eğitimler verilebilir. Bununla birlikte, farklı kurum ve alanında uzman kişilerle işbirliği yaparak, öğretmenlere ve ailelere yönelik seminer, grup çalışması ve konferans düzenlenebilir. Okullar da pano, web sitesi, okul dergileri gibi iletişim araçları etkili kullanılarak anne ve babalara eğitici ve bilgilendirici içerikler paylaşılabilir.

Öğrencilerin kişilik özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları ve uyum problemlerinin tespit edilerek, öğretmenleri ve aile ile birlikte işbirliği yapılabilir. Bu bağlamda, çocukların gelişim dönemi özellikleri doğrultusunda, okullarda, öğrencilere yönelik eğitimler verilebilir.

Ayrıca, üniversitenin psikolojik danışmanlık birimlerinde çalışan psikologların da bu konuda hassasiyet göstermesi gerekmektedir. Üniversite öğrencilerinde, anksiyete, depresyon, düşük özgüven, huzursuzluk, ilişkilerinde problemler yaşama, yakın ilişkiler kuramama gibi durumlar yer almaktadır. Bu problemleri dinleyip değerlendirirken geçmişte yaşanan ebeveyn çatışmasına yönelik durumlar olabileceği ayrıca düşünmeleri önerilmektedir.

Böylece yetişkinlik dönemlerinde, daha sağlıklı ve güvenli ilişkiler yaşayarak hayat kalitelerini arttırabilirler. Bu doğrultuda, daha mutlu ve sağlıklı nesiller yetiştirebilirler.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M., Waters, E., & Wall, S. (1978). Patterns of attachment: Observations in the Strange Situation and at home. *Hillsdale, NJ: Erlbaum.*
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 226.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. 2. Separation, anxiety, and anger.* New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and loss v. 3 (Vol. 1). *Random House.* Furman, W., & Buhrmester, D.(2009). *Methods and measures: The network of relationships inventory: Behavioral systems version. International Journal of Behavioral Development, 33,* 470-478.
- Block, J. H., Block, J., & Morrison, A. (1981). Parental agreement-disagreement on child-rearing orientations and gender-related personality correlates in children. *Child Development, 965-974.*
- Brennan, K. A., Clark, C. L. ve Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment. J. A. Simpson ve W. S. Rholes, (Ed.), Attachment theory and close relationships içinde (46-76). New York: Guilford Press.
- Büyüköztürk, Ş. 2018. *Veri analizi el kitabı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık Kitabı.
- Carnelley, K. B., Pietromonaco, P. R., & Jaffe, K. (1994). Depression, working models of others, and relationship functioning. *Journal of personality and social psychology, 66*(1), 127.
- Cole-Detke, H. ve Kobak, R. (1996). Attachment processes in eating disorder and depression. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 64,* 282-290.
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology, 58*(4), 644.
- Crawford, T. N., Shaver, P. R., Cohen, P., Pilkonis, P. A., Gillath, O. ve Kasen, S. (2006). Self-reported attachment, interpersonal aggression, and personality disorder in a prospective community sample of adolescents and adults. *Journal of Personality Disorders, 20,* 331-351
- Crockenberg, S. & Langrock, A., (2001). The role of specific emotions in children responses to interparental conflict. *Journal of family psychology, 15*(2), 163-182.
- Crowell, J., Fraley, R., & Shaver, P. (2008). Measurement of individual differences in adolescent and adult attachment. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (2nd ed., pp. 599–634). New York, NY: Guilford Press. Cummings, E. M., Davies, P. T., & Simpson
- Cummings, E. M., Zahn-Waxler, C., & Radke-Yarrow, M. (1981). Young children's responses to expressions of anger and affection by others in the family. *Child development, 1274-1282.*
- Cummings, E.M. & Davies, P.T., (1994). *Children and marital conflict, the impact of family dispute and resolution,* New York: The Guilford Press.
- Cusimano, A. M., & Riggs, S. A. (2013). Perceptions of interparental conflict, romantic attachment, and psychological distress in college students. *Couple and Family Psychology: Research and Practice, 2*(1), 45.

- Davies, P. T., & Lindsay, L. L. (2004). Interparental conflict and adolescent adjustment: Why does gender moderate early adolescent vulnerability?. *Journal of Family Psychology, 18*(1), 160.
- Dozier, M., Stovall, K. C. ve Albus, K. E. (1999). Attachment and psychopathology in adulthood. J. Cassidy ve P. R. Shaver, (Ed.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications içinde* (497-519). New York: Guilford Press.
- El-Sheikh, M., & Elmore–Staton, L. O. R. I. (2004). The link between marital conflict and child adjustment: Parent–child conflict and perceived attachments as mediators, potentiators, and mitigators of risk. *Development and Psychopathology, 16*(3), 631-648.
- Grych, J. H., & Fincham, F. D. (1990). Marital conflict and children's adjustment: a cognitive-contextual framework. *Psychological bulletin, 108*(2), 267.
- Grych, J. H. (1998). Children's appraisals of interparental conflict: Situational and contextual influences. *Journal of family psychology, 12*(3), 437.
- Harold, G., & Sellers, R. (2018). Annual Research Review: Interparental conflict and youth psychopathology: an evidence review and practice focused update. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 59*(4), 374–402
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(3), 511.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological inquiry, 5*(1), 1-22.
- Jenkins, J. M., & Buccioni, J. M. (2000). Children's understanding of marital conflict and the marital relationship. *The journal of child psychology and psychiatry and allied disciplines, 41*(2), 161-168.
- Johnston, J. R., González, R., & Campbell, L. E. (1987). Ongoing postdivorce conflict and child disturbance. *Journal of abnormal child psychology, 15*(4), 493-509.
- Jouriles, E. N., Murphy, C. M., & O'leary, K. D. (1989). Interspousal aggression, marital discord, and child problems. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 57*(3), 453.
- Keller, P.S, Cummings, E.M, Davies, P.T., (2005). The role of marital discord and parenting in relations between parental problem drinking and child adjustment. *Journal of child psychology and psychiatry, 46* (9): 943-951.
- Kobak, R. R., & Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and Social Psychology, 60*(6), 861.
- McDonald, R., & Grych, J. H. (2006). Young children's appraisals of interparental conflict: Measurement and links with adjustment problems. *Journal of Family Psychology, 20*(1), 88.
- Kumar, S., & Mattanah, F.J., (2018). Interparental conflict, parental intrusiveness, and interpersonal functioning in emerging adulthood. *Article in Personal Relationships.*
- Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2007). Attachment patterns in adulthood: Structure, dynamics, and change. New York: Guilford Press. 12231
- Nicolotti, L., El-Sheikh, M., & Whitson, S. M. (2003). Children's coping with marital conflict and their adjustment and physical health: Vulnerability and protective functions. *Journal of Family Psychology, 17*(3), 315.
- Osborne, L. N., & Fincham, F. D. (1996). Marital conflict, parent-child relationships, and child adjustment: Does gender matter?. *Merrill-Palmer Quarterly (1982-), 48-75.*
- Peterson, J. L., & Zill, N. (1986). Marital disruption, parent-child relationships, and behavior problems in children. *Journal of Marriage and the Family, 295-307.*

- Pielage, S., Gerlsma, C. ve Schaap, C. (2000). Insecure attachment as a risk factor for psychopathology: The role of stressful events. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 7, 296-302.
- Phares, V., & Compas, B. E. (1992). The role of fathers in child and adolescent psychopathology: make room for daddy. *Psychological bulletin*, 111(3), 387.
- Porter, B., & O'Leary, K. D. (1980). Marital discord and childhood behavior problems. *Journal of abnormal child psychology*, 8(3), 287-295.
- Profeta, Y. (2002). Çocuğun davranış problemleri ile ebeveyn çatışmasını algılayışı arasındaki ilişki (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Raykov, T. and Marcoulides, G. A. (2008). *An Introduction to Applied Multivariate Analysis (First Edition)*. NY: Taylor & Francis Group.
- Shaver, P. R., Schachner, D. A., & Mikulincer, M. (2005). Attachment style, excessive reassurance seeking, relationship processes, and depression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(3), 343-359.
- Sayıl, M., Tepe, Y., Kumru A. (2019). Ebeveyn çatışması ve ergenin uyum sorunları arasındaki ilişkiler: anne babanın kontrol uygulamalarının aracı rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 34(83), 74-89.
- Shorey, H. S. ve Snyder, C. R. (2006). The role of adult attachment styles in psychopathology and psychotherapy outcomes. *Review of General Psychology*, 10, 1-20.
- Snyder, D. K., Klein, M. A., Gdowski, C. L., Faulstich, C., & LaCombe, J. (1988). Generalized dysfunction in clinic and nonclinic families: A comparative analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 16(1), 97-109.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21, 1-22.
- Sümer, N., Ünal, S., Selçuk, E., Kaya, B., Polat, R., & Çekem, B. (2009). Bağlanma ve psikopatoloji: Bağlanma boyutlarının depresyon, panik bozukluk ve obsesif-kompulsif bozuklukla ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 38-45.
- Şendil, G. (1999). Çocukların Anne-Babanın Evlilik Çatışmasını Algılayışı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Şirvanlı, D., (1999). Eşler arası çatışma ve boşanmanın çocuklar üzerindeki etkileri: Davranış ve uyum problemleri. *Çocuk ve gençlik ruh sağlığı dergisi*, 6(1).
- Wekerle, C., & Wolfe, D. A. (1999). Dating violence in mid-adolescence: Theory, significance, and emerging prevention initiatives. *Clinical psychology review*, 19(4), 435-456.
- Wierson, M., Forehand, R., & McCombs, A. (1988). The relationship of early adolescent functioning to parent-reported and adolescent-perceived interparental conflict. *Journal of abnormal child psychology*, 16(6), 707-718.
- Wolfe, D. A., Jaffe, P., Wilson, S. K., & Zak, L. (1985). Children of battered women: the relation of child behavior to family violence and maternal stress. *Journal of consulting and clinical psychology*, 53(5), 657.
- Woodhouse, S. S., Dykas, M. J., & Cassidy, J. (2009). Perceptions of secure base provision within the family. *Attachment & human development*, 11(1), 47-67.

EKLER

EK A ETİK KURULU KARARI

OKAN ÜNİVERSİTESİ Etik Kurul Kararı

Toplantı Tarihi: 22.02.2017

Toplantı Sayısı: 80

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Mithat Kıyak	(Başkan)
Prof. Dr. Mazhar Semih Başkan	(Üye)
Prof. Dr. Dilek Öztürk	(Üye)
Prof. Dr. Ali Tayfun Atay	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nermin Bölükbaşı	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nihat Özaydın	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Gökçe Aykol Şahin	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Didem Torun Özkan	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Erdiñ Ünal	(Üye)

Okan Üniversitesi Etik Kurulu 22.02.2017 tarihinde Prof. Dr. Mithat Kıyak Başkanlığında toplandı.

Yapılan görüşmeler sonucunda;

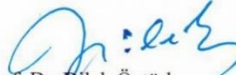
Karar 2. Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Gelişim Psikolojisi Bölümü öğrencilerinden **Ecem Öztürkeri ŞİMŞEK'in "Ebeveyn Çatışması Algısı ile Uyum Problemleri Arasındaki İlişkide Romantik Bağlanmanın Düzenleyici Rolünün Duygusal Güvenlik Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi"** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mithat Kıyak
(Başkan)

Prof. Dr. Mazhar Semih Başkan
(Üye)

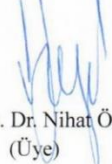
Prof. Dr. Dilek Öztürk
(Üye)

Prof. Dr. Ali Tayfun Atay
(Üye)

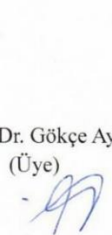
Yrd. Doç. Dr. Nermin Bölükbaşı
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Nihat Özaydın
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Erdiñ Ünal
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Gökçe Aykol Şahin
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Didem Torun Özkan
(Üye)

EK B KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu anket formu yüksek lisans tezi kapsamında kendiniz, ilişkileriniz, geçmişte anne-babanızın ilişkisi ile ilgili değerlendirmenizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen her soru grubunun başındaki yönergeleri dikkatlice okuyunuz ve değerlendirmelerinizi buna göre yapınız.

Sizin görüş ve değerlendirmeleriniz bu araştırma için çok büyük önem ve değer taşımaktadır. Bu nedenle lütfen değerlendirmelerinizi sizin gerçek duygu ve düşüncelerinizi yansıtacak şekilde dürüstçe ve titizlikle yapınız. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacak ve bu anketten elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacına yönelik olarak kullanılacaktır. Soru paketinin herhangi bir yerine isim ya da numaranızı yazmayınız. Lütfen her soruyu cevaplayınız.

Katıldığınız için teşekkür ederiz.

Ecem Şimşek

Okan Üniversitesi

Yüksek Lisans Programı

Kişisel Bilgiler

1) Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

2) Yaşınız:.....

3) Medeni Durum: Evli () Bekar () Diğer:.....

4) Bekarsanız, şu anda herhangi bir romantik (duygusal) ilişkiniz var mı?

Evet () Hayır () Varsa, ne kadar süredir? Yıl.....Ay.....

EK C ÇOCUKLARIN EVLİLİK ÇATIŞMASI ALGISI ÖLÇEĞİ (ÇEÇAÖ)

Soru Formu 1

Yönerge: Aşağıdaki soruları geçmişte anne ve babanızın ilişkisini düşünerek cevaplayınız. Eğer anne ve/veya babanızı kaybetmişseniz ya da anne babanız ayrı yaşamış/ boşanmış ise, soruları onlar beraber iken var olan ilişkilerini düşünerek cevaplayınız. Eğer anne babanızın ilişkisini yeterince hatırlamıyorsanız (çok erken boşanma veya ebeveyn kaybı) bu soruları cevaplamayınız. İlgili kutucuk içerisine (X) koyarak gösteriniz.

Seçenekler:

Doğru Bazen/Biraz Doğru Yanlış

	Doğru	Bazen/Biraz Doğru	Yanlış
1) Anne-babamın tartışıklarını hiç görmedim.			
2) Anne-babam benim bildiğimin farkında değiller ama onlar çok tartışır.			
3) Annem-babam yanlarında ben olsam bile birbirlerine sık sık kötü davranırlar.			
4) Anne-babamı sık sık tartışırken görürüm.			
5) Anne-babam çok az tartışır.			
6) Anne-babam evde sıkça birbirlerinden şikayet ederler.			
7) Anne-babam tartışırken çıldırmiş gibi olurlar.			
8) Annem-babam bir anlaşmazlıkları olduğunda sakince konuşurlar.			
9) Annem-babam tartışırken çok az bağırırlar.			

10) Anne-babam tartışırken bir şeyler kırar veya fırlatırlar.			
11) Annem-babam tartışırken birbirlerini itip kakarlar.			
12) Anne-babam tartıştiklarında genellikle sorunu çözerler.			
13) Anne-babamın, tartışmaları bittikten sonra bile birbirlerine olan kırgınlıkları devam eder.			
14) Anne-babam bir konu hakkında anlaşamadıklarında genellikle bir çözüm bulurlar.			
15) Anne-babam tartıştiklarında genellikle hemen barışırlar.			
16) Anne-babam tartışmaları bittikten sonra birbirlerine arkadaşça davranırlar.			
17) Anne-babam tartışmaları bittikten sonra birbirlerine kötü davranmaya devam ederler.			
18) Anne-babam tartıştiklarında korkarım.			
19) Anne-babam tartıştiklarında bana ne olacak diye endişelenirim.			
20) Anne-babam tartıştiklarında kötü bir şey olacak diye korkarım.			
21) Anne-babam tartıştiklarında ikisinden birine bir zarar gelecek diye korkarım.			
22) Anne-babam tartıştiklarında bana da bağıracaklarından korkarım.			
23) Anne-babam tartıştiklarında boşanabilirler diye korkarım.			

24) Anne-babam tartışıklarında ne yapacağımı bilemem.			
25) Anne-babam tartışıklarında onları durdurmak için hiçbir şey yapamam.			
26) Anne-babam tartışırken benim söylediğim hiçbir şeyi dinlemezler.			
27) Anne-babam sık sık benim okulda yaptıklarım yüzünden tartışırlar.			
28) Anne-babamın tartışmaları genellikle benim daha önce yaptığım bir şeyle ilgilidir.			
29) Anne-babam genellikle benim yaptığım şeyler yüzünden tartışırlar.			
30) Anne-babam sık sık ben yanlış bir şey yaptığımda tartışmaya başlarlar.			
31) Anne-babamın tartışmaları benim suçum değil.			
32) Anne-babamın tartışmaları genellikle benim suçumdur.			
33) Anne-babam tartışıklarında, söylemeseler bile suçlu benim.			
34) Anne-babam tartışıklarında beni suçlarlar.			
35) Anne-babamın tartışıklararı genellikle benim hatam değildir.			

EK D YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ (YİYE)

Soru Formu 2

Yönerge: Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılardaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7		
Hiç	Kararsızım/ fikrim yok	Tamamen
katılmıyorum		katılıyorum

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip dayanmak konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemseyemediğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6	7
10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7

13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişinin beni terkedeceğinden pek endişe duymam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
21. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
22. Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.	1	2	3	4	5	6	7
26. Başımдан geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.	1	2	3	4	5	6	7
27. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
28. Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıkça, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
30. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkelenendir.	1	2	3	4	5	6	7
32. Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip dayanmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
33. Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
35. Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

EK E KISA SEMPTOM ENVANTERİ

Soru Formu 3

Yönerge: Aşağıda, insanların bazen yaşadıkları belirtilerin ve yakınmaların bir listesi verilmiştir. Listedeki her maddeyi lütfen dikkatle okuyun. Daha sonra o belirtinin **SİZDE BUGÜN DAHİL, SON BİR HAFTADIR NE KADAR VAR OLDUĞUNU** yandaki bölmede uygun olan yerde işaretleyin. Her belirti için sadece bir yeri işaretlemeye ve hiçbir maddeyi atlamamaya özen gösterin.

Yanıtlarınızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendirin:

Bu belirtiler son bir haftadır sizde ne kadar var?

- 0. Hiç yok** **3. Epey var**
1. Biraz var **4. Çok fazla var**
2. Orta derecede var

Bu belirtiler son bir haftadır sizde ne kadar var?

	Bu belirtiler son bir haftadır sizde ne kadar var?				
	Hiç	1	2	3	Çok Fazla
1. İçinizdeki sinirlilik ve titreme hali	0	1	2	3	4
2. Baygınlık, baş dönmesi	0	1	2	3	4
3. Bir başka kişinin sizin düşüncelerinizi kontrol edeceği	0	1	2	3	4
4. Başınıza gelen sıkıntılardan dolayı başkalarının suçlu	0	1	2	3	4
5. Olayları hatırlamada güçlük	0	1	2	3	4
6. Çok kolay kızıp öfkelenme	0	1	2	3	4
7. Göğüs (kalp) bölgesinde ağrılar	0	1	2	3	4
8. Meydanlık (açık) yerlerden korkma duygusu	0	1	2	3	4
9. Yaşamınıza son verme düşünceleri	0	1	2	3	4
10. İnsanların çoğuna güvenilemeyeceği hissi	0	1	2	3	4
11. İştahta bozukluklar	0	1	2	3	4
12. Hiçbir nedeni olmayan ani korkular	0	1	2	3	4
13. Kontrol edemediğimiz duygu patlamaları	0	1	2	3	4
14. Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetmek	0	1	2	3	4

15. İşleri bitirme konusunda kendini engellenmiş hissetmek	0	1	2	3	4
16. Yalnızlık hissetmek	0	1	2	3	4
17. Hüzünlü, kederli hissetmek	0	1	2	3	4
18. Hiçbir şeye ilgi duymamak	0	1	2	3	4
19. Ağlamaklı hissetmek	0	1	2	3	4
20. Kolayca incinebilme, kırılmak	0	1	2	3	4
21. İnsanların sizi sevmediğine, kötü davrandığına inanmak	0	1	2	3	4
22. Kendini diğerlerinden daha aşağı görme	0	1	2	3	4
23. Mide bozukluğu, bulantı	0	1	2	3	4
24. Diğerlerinin sizi gözlediği ya da hakkınızda konuştuğu	0	1	2	3	4
25. Uykuya dalmada güçlük	0	1	2	3	4
26. Yaptığınız şeyleri tekrar tekrar doğru mu diye kontrol	0	1	2	3	4
27. Karar vermede güçlükler	0	1	2	3	4
28. Otobüs, tren, metro gibi umumi vasıtalarla seyahatlerden	0	1	2	3	4
29. Nefes darlığı, nefessiz kalmak	0	1	2	3	4
30. Sıcak soğuk basmaları	0	1	2	3	4
31. Sizi korkuttuğu için bazı eşya, yer ya da etkinliklerden	0	1	2	3	4
32. Kafanızın “bomboş” kalması	0	1	2	3	4
33. Bedeninizin bazı bölgelerinde uyuşmalar,	0	1	2	3	4
34. Günahlarınız için cezalandırılmanız gerektiği	0	1	2	3	4
35. Gelecekle ilgili umutsuzluk duyguları	0	1	2	3	4
36. Konsantrasyonda (dikkati bir şey üzerine toplamada)	0	1	2	3	4
37. Bedenin bazı bölgelerinde zayıflık, güçsüzlük hissi	0	1	2	3	4
38. Kendini gergin ve tedirgin hissetmek	0	1	2	3	4
39. Ölme ve ölüm üzerine düşünceler	0	1	2	3	4
40. Birini dövme, ona zarar verme, yaralama isteği	0	1	2	3	4
41. Bir şeyleri kırma, dökme isteği	0	1	2	3	4
42. Diğerlerinin yanındayken yanlış bir şeyler yapmamaya	0	1	2	3	4
43. Kalabalıklarda rahatsızlık duymak	0	1	2	3	4
44. Bir başka insana hiç yakınlık duymamak	0	1	2	3	4
45. Dehşet ve panik nöbetleri	0	1	2	3	4

46. Sık sık tartışmaya girmek	0	1	2	3	4
47. Yalnız bırakıldığında / kaldığında sinirlilik hissetmek	0	1	2	3	4
48. Başarılarınız için diğerlerinden yeterince takdir	0	1	2	3	4
49. Yerinde duramayacak kadar tedirgin hissetmek	0	1	2	3	4
50. Kendini değersiz görmek /değersizlik duyguları	0	1	2	3	4
51. Eğer izin verirsiniz insanların sizi sömüreceği duygusu	0	1	2	3	4
52. Suçluluk duyguları	0	1	2	3	4
53. Aklınızda bir bozukluk olduğu fikri	0	1	2	3	4

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Ecem ŞİMŞEK

Doğum Yeri ve Tarihi:

Adres :

Telefon :

E-mail :

EĞİTİM

2012-2014: Okan Üniversitesi Gelişim Psikolojisi

2007 - 2012 : İzmir Ekonomi Üniversitesi Psikoloji Bölümü Kümülatif 3.20

2003 - 2007 : Karşıyaka Gazi Anadolu Lisesi

YABANCI DİLLER

İngilizce: Çok iyi (15 yıl akademik eğitim)

İtalyanca: İyi Università'Per Stranieri Di Perugia (B1) Intermediate Kurs (Sertifikalı)

İŞ VE STAJ DENEYİMLERİ

2016- 2020: İzmir Özel Türk Koleji

2015-2016: Seçkin Koleji

2014-2015: Martı Koleji

2010: Ege Üniversitesi Fizyoloji Laboratuvarı

2011: CMS Jant Sanayi İnsan Kaynakları Departmanı

2012: Dokuz Eylül Üniversitesi Psikiyatri Servisi

2012: İlk Filiz Anaokulu

ÜYE OLUNAN DERNEKLER

İzmir Ekonomi Rotaract Kulübü

Türk Psikologlar Derneği

SERTİFİKALAR

Pedagojik Formasyon –Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Çocuk Testleri Eğitimi

Çözüm Odaklı Terapi Eğitimi

Çocuk ve Ergenlerde Depresyon Eğitimi

Aile Danışmanlığı (Marmara Üniversitesi Sertifikalı)